

DECYZJA KOMISJI (UE) 2015/801**z dnia 20 maja 2015 r.**

w sprawie dokumentu referencyjnego dotyczącego najlepszych praktyk zarządzania środowiskowego, sektorowych wskaźników efektywności środowiskowej oraz kryteriów doskonałości dla sektora handlu detalicznego na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS)

(notyfikowana jako dokument nr C(2015) 3234)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), uchylające rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 46 ust. 1,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W rozporządzeniu (WE) nr 1221/2009 zobowiązuje się Komisję do opracowania sektorowych dokumentów referencyjnych w porozumieniu z państwami członkowskimi i innymi zainteresowanymi stronami. Przedmiotowe sektorowe dokumenty referencyjne muszą zawierać najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego, wskaźniki efektywności środowiskowej dla poszczególnych sektorów oraz w stosownych przypadkach kryteria doskonałości i systemy oceny poziomu efektów działalności środowiskowej.
- (2) Komunikat Komisji – Ustanowienie planu prac określającego orientacyjny wykaz sektorów na potrzeby przyjęcia sektorowych i międzysektorowych dokumentów referencyjnych na mocy rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) ⁽²⁾ określa plan prac oraz orientacyjny wykaz priorytetowych sektorów na potrzeby przyjęcia sektorowych i międzysektorowych dokumentów referencyjnych, w tym sektorów handlu hurtowego i detalicznego.
- (3) Wspomniane sektorowe dokumenty referencyjne dla poszczególnych sektorów zawierające najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego, wskaźniki efektywności środowiskowej oraz w stosownych przypadkach kryteria doskonałości i systemy oceny poziomu efektów działalności środowiskowej są konieczne, aby pomóc organizacjom w skuteczniejszym uwzględnieniu najważniejszych aspektów środowiskowych danego sektora,
- (4) Środki przewidziane w niniejszej decyzji są zgodne z opinią komitetu ustanowionego na podstawie art. 49 rozporządzenia (WE) nr 1221/2009,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Sektorowy dokument referencyjny dotyczący najlepszych praktyk zarządzania środowiskowego, sektorowych wskaźników efektywności środowiskowej oraz kryteriów doskonałości dla sektora handlu detalicznego określono w załączniku.

Artykuł 2

Organizacja zarejestrowana w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) w sektorze handlu detalicznego ma obowiązek przedstawienia w deklaracji środowiskowej sposobu zastosowania najlepszych praktyk zarządzania środowiskowego oraz kryteriów doskonałości opisanych w sektorowym dokumencie referencyjnym w celu określenia środków i działań oraz ewentualnie ustalenia priorytetów w zakresie poprawy jej efektywności środowiskowej.

⁽¹⁾ Dz.U. L 342 z 22.12.2009, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 358 z 8.12.2011, s. 2.

Artykuł 3

Spełnienie kryteriów doskonałości określonych w sektorowym dokumencie referencyjnym nie stanowi obowiązku dla organizacji zarejestrowanych w EMAS, ponieważ z uwagi na dobrowolny charakter EMAS ocenę wykonalności kryteriów doskonałości pod względem kosztów i korzyści pozostawia się samym organizacjom.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 20 maja 2015 r.

W imieniu Komisji
Karmenu VELLA
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

1. WPROWADZENIE

Niniejszy dokument stanowi pierwszy sektorowy dokument referencyjny opracowany zgodnie z art. 46 rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS). Aby ułatwić rozumienie niniejszego sektorowego dokumentu referencyjnego, we wprowadzeniu przedstawiono jego ramy prawne i jego zastosowanie.

Sektorowy dokument referencyjny opiera się na szczegółowym sprawozdaniu naukowym i politycznym ⁽¹⁾ sporządzonym przez Instytut Perspektywicznych Studiów Technologicznych (IPTs), który jest jednym z siedmiu instytutów Wspólnego Centrum Badawczego (JRC) Komisji Europejskiej.

Właściwe ramy prawne

System ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) wprowadzono w 1993 r. rozporządzeniem Rady (EWG) nr 1836/93 ⁽²⁾ w celu umożliwienia dobrowolnego udziału organizacji w tym systemie. Następnie system EMAS poddano dwóm istotnym rewizjom wprowadzonym na mocy:

- rozporządzenia (WE) nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³⁾,
- rozporządzenia (WE) nr 1221/2009.

Istotnym nowym elementem ostatniej rewizji, która weszła w życie dnia 11 stycznia 2010 r., jest opracowanie sektorowych dokumentów referencyjnych odzwierciedlających najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego dla poszczególnych sektorów, które wprowadzono na mocy art. 46 rozporządzenia (WE) nr 1221/2009. Obejmują one najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego, wskaźniki efektywności środowiskowej dla poszczególnych sektorów oraz w stosownych przypadkach kryteria doskonałości i systemy oceny poziomu efektów działalności środowiskowej.

Rozumienie i stosowanie niniejszego dokumentu

System ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) zakłada dobrowolny udział organizacji, które zobowiązują się do ciągłej poprawy ochrony środowiska. W ramach tego systemu niniejszy sektorowy dokument referencyjny zawiera wytyczne sektorowe właściwe dla sektora handlu detalicznego oraz wskazuje szereg możliwości poprawy sytuacji i najlepsze praktyki. Celem sektorowego dokumentu referencyjnego jest zapewnienie pomocy i wsparcia wszystkim organizacjom, które zamierzają poprawić swoją efektywność środowiskową, poprzez dostarczenie im pomysłów i inspiracji oraz praktycznych i technicznych wytycznych.

Sektorowy dokument referencyjny dotyczy po pierwsze organizacji już zarejestrowanych w systemie EMAS, po drugie organizacji, które rozważają rejestrację w EMAS w przyszłości, a po trzecie także organizacji, które wdrożyły już inny system zarządzania środowiskowego lub które nie stosują formalnego systemu zarządzania środowiskowego, ale chcą dowiedzieć się więcej o najlepszych praktykach zarządzania środowiskowego, aby poprawić swoją efektywność środowiskową. Celem tego dokumentu jest więc wspieranie wszystkich organizacji i podmiotów w sektorze handlu detalicznego w szczególnym uwzględnieniu stosownych bezpośrednich i pośrednich aspektów środowiskowych, a także w znajdowaniu informacji na temat najlepszych praktyk oraz właściwych sektorowych wskaźników efektywności środowiskowej służących do pomiaru ich efektywności środowiskowej i właściwych sektorowych kryteriów doskonałości.

Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1221/2009 organizacje zarejestrowane w EMAS mają obowiązek przygotowania deklaracji środowiskowych (art. 4 ust. 1 lit. d)). Przy ocenie efektywności środowiskowej uwzględnia się stosowny sektorowy dokument referencyjny. Decyzja Komisji 2013/131/UE ⁽⁴⁾ ustanawiająca przewodnik

⁽¹⁾ Sprawozdanie naukowe i polityczne jest publicznie dostępne na stronach internetowych JRC/IPTS pod adresem: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/RetailTradeSector.pdf>. Wnioski dotyczące najlepszych praktyk zarządzania środowiskowego i ich stosowania oraz szczegółowych wskaźników efektywności środowiskowej i kryteriów doskonałości określonych w niniejszym sektorowym dokumencie referencyjnym opierają się na ustaleniach udokumentowanych w sprawozdaniu naukowym i politycznym. W sprawozdaniu tym można znaleźć wszystkie podstawowe informacje i szczegóły techniczne.

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1836/93 z dnia 29 czerwca 1993 r. dopuszczające dobrowolny udział spółek sektora przemysłowego w systemie zarządzania środowiskiem i audytu środowiskowego we Wspólnocie (Dz.U. L 168 z 10.7.1993, s. 1).

⁽³⁾ Rozporządzenie (WE) nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 marca 2001 r. dopuszczające dobrowolny udział organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) (Dz.U. L 114 z 24.4.2001, s. 1).

⁽⁴⁾ Decyzja Komisji 2013/131/UE z dnia 4 marca 2013 r. ustanawiająca przewodnik użytkownika, w którym określa się działania konieczne do uczestnictwa w EMAS, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) (Dz.U. L 76 z 19.3.2013, s. 1).

użytkownika, w którym określa się działania konieczne do uczestnictwa w EMAS („przewodnik użytkownika EMAS”), także odnosi się do prawnego charakteru sektorowych dokumentów referencyjnych EMAS. Zarówno przewodnik użytkownika EMAS, jak i niniejsza decyzja stanowią, że organizacje zarejestrowane w EMAS mają obowiązek wyjaśnić w deklaracji środowiskowej, w jaki sposób uwzględniły sektorowe dokumenty środowiskowe, jeżeli były one dostępne, tzn. określić sposób zastosowania sektorowego dokumentu referencyjnego w celu określenia środków i działań oraz ewentualnie ustalenia priorytetów w zakresie dalszej poprawy ich efektywności środowiskowej. Ponadto niniejsza decyzja stanowi również, że spełnienie kryteriów doskonałości określonych w sektorowym dokumencie referencyjnym nie stanowi obowiązku, ponieważ z uwagi na dobrowolny charakter EMAS ocenę wykonalności kryteriów doskonałości pod względem kosztów i korzyści pozostawia się samym organizacjom.

Informacje zawarte w niniejszym dokumencie opierają się na bezpośrednich danych dostarczonych przez same zainteresowane podmioty, a następnie poddanych analizie przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej. Techniczna grupa robocza złożona z ekspertów i zainteresowanych podmiotów z sektora zastosowała swoją specjalistyczną ocenę we współpracy ze Wspólnym Centrum Badawczym Komisji Europejskiej, ostatecznie uzgadniając i zatwierdzając opisane kryteria. Oznacza to, że informacje o właściwych sektorowych wskaźnikach efektywności środowiskowej i kryteriach doskonałości podane w niniejszym dokumencie odpowiadają poziomom efektywności środowiskowej, które mogą zostać osiągnięte przez organizacje osiągające najlepszą efektywność w przedmiotowym sektorze. W odniesieniu do deklaracji środowiskowej art. 4 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 odsyła do załącznika IV do tego rozporządzenia, który stanowi, że deklaracja środowiskowa uwzględnia sprawozdawczość obejmującą główne wskaźniki oraz inne istniejące wskaźniki efektywności środowiskowej. Tak zwane „inne istniejące wskaźniki efektywności środowiskowej” (załącznik IV część C pkt 3) odnoszą się do bardziej szczegółowych aspektów środowiskowych określonych w deklaracji środowiskowej i są umieszczane w sprawozdaniu dodatkowo w stosunku do głównych wskaźników. W tym celu uwzględnia się także sektorowy dokument referencyjny (załącznik IV część C pkt 3). Jeśli jest to uzasadnione względami technicznymi, organizacja może stwierdzić, że jeden główny wskaźnik EMAS lub większa ich liczba oraz jeden sektorowy wskaźnik efektywności środowiskowej lub większa liczba takich wskaźników spośród tych, które są określone w sektorowym dokumencie referencyjnym, nie są dla niej właściwe, i może nie uwzględniać ich w sprawozdawczości. Na przykład w przypadku detalistów działających poza sektorem spożywczym nie ma obowiązku sprawozdawczości w zakresie wskaźników sprawności energetycznej dotyczących komercyjnego schładzania żywności, ponieważ nie jest to właściwy dla nich wskaźnik. Przy wyborze właściwych wskaźników należy wziąć pod uwagę, że niektóre wskaźniki są ściśle związane z wdrażaniem określonych najlepszych praktyk. Ich zastosowanie ogranicza się zatem do organizacji wdrażających takie najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego. Jeśli jednak dana najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego jest odpowiednia dla danej organizacji, nawet jeśli nie jest ona stosowana, zaleca się, aby organizacja ta uwzględniła w sprawozdawczości powiązany wskaźnik, przynajmniej w celu ustalenia porównywalnego poziomu odniesienia.

Przedstawione wskaźniki wybrano jako te, które były najczęściej stosowane przez przykładowe organizacje działające w danym sektorze. Organizacje mogą sprawdzić, które z wybranych wskaźników efektywności środowiskowej (lub właściwych wskaźników alternatywnych) są najbardziej właściwe w każdym przypadku.

Weryfikatorzy środowiskowi EMAS sprawdzają, czy i w jaki sposób organizacja uwzględniła sektorowy dokument referencyjny przy przygotowaniu swojej deklaracji środowiskowej (art. 18 ust. 5 lit. d) rozporządzenia (WE) nr 1221/2009). Oznacza to, że akredytowani weryfikatorzy środowiskowi, podejmując swoje czynności, będą wymagali od organizacji dowodów dotyczących sposobu uwzględnienia sektorowego dokumentu referencyjnego. Nie sprawdzają oni zgodności z opisanymi kryteriami doskonałości, lecz weryfikują dowody dotyczące sposobu stosowania sektorowego dokumentu referencyjnego jako przewodnika w celu wskazania właściwych dobrowolnych środków, które organizacja może wdrożyć, aby poprawić swoją efektywność środowiskową.

Rejestracja w EMAS jest procesem ciągłym. Oznacza to, że za każdym razem, gdy organizacja planuje poprawić swoją efektywność środowiskową (i dokonuje przeglądu swojej efektywności środowiskowej), odwołuje się do sektorowego dokumentu referencyjnego w odniesieniu do poszczególnych zagadnień, aby zaczerpnąć z niego inspirację dotyczącą problemów, które należy rozwiązać w następnej kolejności w ramach działania etapowego.

Struktura sektorowego dokumentu referencyjnego

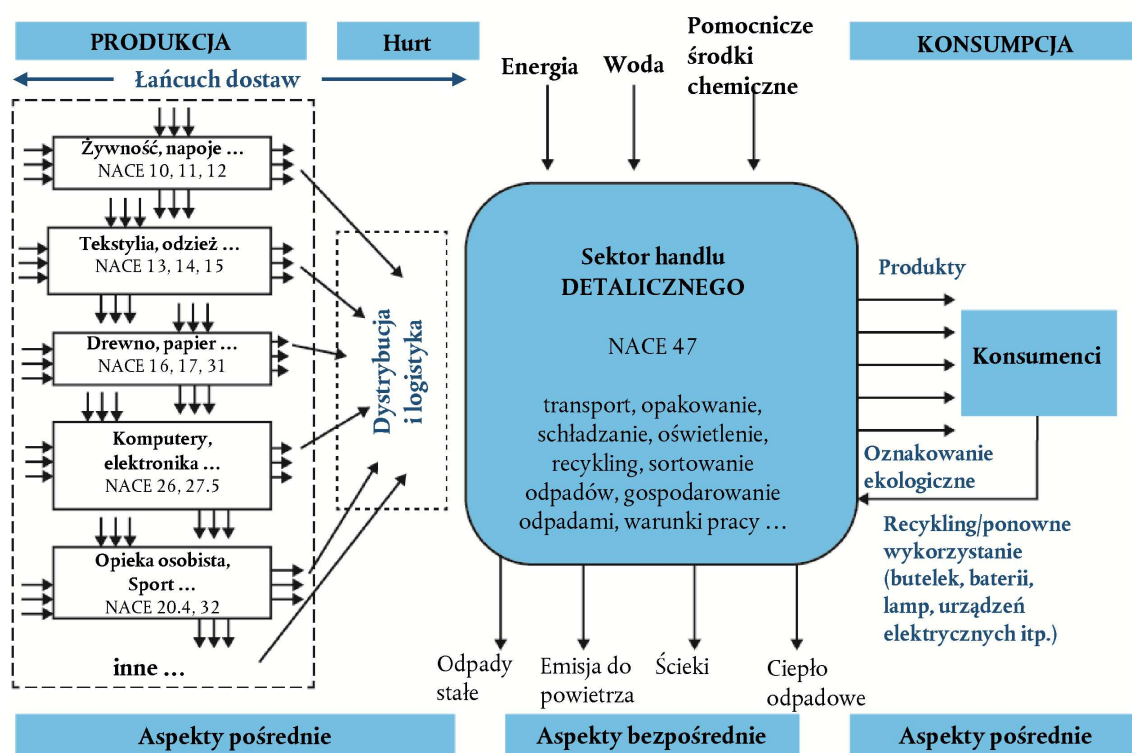
Niniejszy dokument składa się z czterech rozdziałów. Rozdział 1 zawiera wprowadzenie do ram prawnych EMAS i opis sposobów korzystania z niniejszego dokumentu, zaś w rozdziale 2 określa się zakres zastosowania niniejszego sektorowego dokumentu referencyjnego. W rozdziale 3 opisuje się w skrócie różne najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego oraz przedstawia się informacje o ich zastosowaniu, przede wszystkim w odniesieniu do nowych i istniejących instalacji lub nowych i istniejących sklepów oraz małych i średnich przedsiębiorstw. W odniesieniu do każdej najlepszej praktyki zarządzania środowiskowego podaje się właściwe wskaźniki efektywności środowiskowej i powiązane kryteria doskonałości. W odniesieniu do wszystkich przedstawionych środków i metod wymienia się więcej niż jeden wskaźnik efektywności środowiskowej, aby odzwierciedlić fakt, że w praktyce stosuje się różne wskaźniki.

W rozdziale 4 przedstawia się tabelę zawierającą wyczerpujący wykaz najbardziej odpowiednich wskaźników efektywności, związane z nimi wyjaśnienia i powiązane kryteria doskonałości.

2. ZAKRES ZASTOSOWANIA

Niniejszy sektorowy dokument referencyjny dotyczy zarządzania środowiskowego w organizacjach sektora handlu detalicznego. Sektor ten został, w oparciu o statystyczną klasyfikację działalności gospodarczej ustanowioną rozporządzeniem (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾, scharakteryzowany kodem NACE 47 (NACE Rev. 2): „handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami”. Wyłącza się sprzedaż detaliczną usług, np. restauracje, fryzjerów, agentów turystycznych.

Sektor ten obejmuje cały łańcuch wartości w odniesieniu do produktów sprzedawanych w sklepach detalicznych, jak zilustrowano na poniższym schemacie.

Rysunek 2.1

Przegląd nakładów i wyników sektora handlu detalicznego

Główne aspekty środowiskowe, którymi powinny zarządzać organizacje należące do sektora handlu detalicznego, określono w tabeli 2.1.

W odniesieniu do każdej kategorii tabela przedstawia aspekty uwzględnione w niniejszym sektorowym dokumencie referencyjnym. Wspomniane aspekty środowiskowe zostały wybrane jako najistotniejsze dla detalistów. Aspekty środowiskowe, którymi zarządzają poszczególni detaliści, należy jednak poddać ocenie oddzielnie w poszczególnych przypadkach. Aspekty środowiskowe, takie jak ścieki, odpady niebezpieczne, różnorodność biologiczna lub materiały w obszarach innych niż wymienione w tabeli mogą również być istotne.

⁽¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych (Dz.U. L 393 z 30.12.2006, s. 1).

Tabela 2.1

Główne aspekty środowiskowe uwzględnione w niniejszym dokumencie

Kategoria	Charakter ⁽¹⁾	Aspekty uwzględnione w niniejszym dokumencie
Charakterystyka energetyczna	Bezpośredni	Budynek, system ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji, chłodzenie, oświetlenie, sprzęt, energia odnawialna, monitorowanie zużycia energii
Emisja do powietrza	Bezpośredni	Czynniki chłodnicze
Łańcuch dostaw	Pośredni	Strategie biznesowe, nadawanie priorytetów produktom, mechanizmy ulepszające, ukierunkowywanie wyboru produktów przez konsumenta, kryteria środowiskowe, informacja i rozpowszechnienie, oznakowanie ekologiczne (w tym produkty oznaczone własną marką ⁽²⁾)
Transport i logistyka	Bezpośredni/pośredni	Monitorowanie, udzielanie zamówień, podejmowanie decyzji, rodzaje transportu, system dystrybucji, planowanie, projektowanie opakowań
Odpady	Bezpośredni	Odpady żywnościowe, opakowania, system zwrotów
Materiały i zasoby	Bezpośredni	Zużycie papieru
Woda	Bezpośredni	Gromadzenie i uzdatnianie wody deszczowej
Wpływ na konsumentów	Pośredni	Aspekty środowiskowe związane z konsumpcją, np. torby plastikowe

⁽¹⁾ Jest to przybliżona klasyfikacja dotycząca charakteru aspektów środowiskowych zgodnie z definicjami określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 1221/2009. Bezpośredni lub pośredni charakter każdego z tych aspektów środowiskowych należy oceniać w odniesieniu do poszczególnych przypadków.

⁽²⁾ Produkty te są wytwarzane przez dane przedsiębiorstwo, a sprzedawane pod marką innego przedsiębiorstwa (np. sprzedawcy detalicznego). Produkty oznaczone własną marką nazywane są również produktami własnej marki.

W związku z tym najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego pogrupowano w następujący sposób:

- najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego mające na celu poprawę charakterystyki energetycznej, w tym zarządzania czynnikami chłodniczymi,
- najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego mające na celu poprawę zrównoważenia środowiskowego łańcuchów dostaw detalistów,
- najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego mające na celu poprawę zarządzania transportem i logistyką,
- najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego dotyczące odpadów,
- inne najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego (zmniejszona konsumpcja oraz wykorzystanie bardziej przyjaznego dla środowiska papieru do publikacji handlowych, gromadzenie i ponowne wykorzystanie wód opadowych oraz wpływ na proekologiczne zachowania konsumentów).

Najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego obejmują najważniejsze aspekty środowiskowe przedmiotowego sektora.

3. NAJLEPSZE PRAKTYKI ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO, SEKTOROWE WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI ŚRODOWISKOWEJ I KRYTERIA DOSKONAŁOŚCI DLA SEKTORA HANDLU DETALICZNEGO

3.1. Charakterystyka energetyczna obejmująca zarządzanie czynnikami chłodniczymi

3.1.1. Projektowanie i modernizacja przegród zewnętrznych w celu zapewnienia optymalnej charakterystyki energetycznej

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi poprawa przegród zewnętrznych w istniejących budynkach detalistów w celu zmniejszenia strat energii do dopuszczalnego i osiągalnego poziomu poprzez zastosowanie kilku metod, takich jak te wskazane w tabeli 3.1. Ponadto najlepszą praktyką zarządzania środowiskowego jest optymalizacja projektowania przegród zewnętrznych w celu spełnienia wymagających norm, wykraczających poza obowiązujące przepisy, szczególnie w przypadku nowych budynków.

Tabela 3.1

Elementy przegród zewnętrznych i powiązane z nimi metody

Element przegród zewnętrznych	Metoda
Ściana/fasada/dach/podłoga – strop piwniczny	Wymiana materiałów izolacyjnych
	Techniki mające na celu zwiększenie grubości izolacji
Okna/oszklenie	Zmiany zwiększające efektywność oszklenia
	Zmiany zwiększające efektywność skrzydeł i ościeżnic
Zacienienie	Wykorzystanie zewnętrznych i wewnętrznych konstrukcji zacieniających
Szczelność powietrzna	Poprawa szczelności drzwi
	Drzwi szybko otwierające się
	Uszczelnienie
	Wprowadzenie sekcji buforowych
Ogólne elementy przegród zewnętrznych	Zorientowanie
	Utrzymanie

Zastosowanie

Z technicznego punktu widzenia możliwe jest zastosowanie tych metod w przypadku każdego nowego i istniejącego budynku lub modułu budynku. Najemcy mogą zastosować mechanizmy wywierania wpływu na właścicieli oraz powinni być świadomi znaczenia przegród zewnętrznych budynku dla osiągniętej przez nich efektywności środowiskowej. Modernizacja przegród zewnętrznych budynku wymaga znacznych inwestycji. Zasadniczo ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego przynosi oszczędności kosztów, jednak okresy zwrotu są długie, dlatego zaleca się wprowadzanie tej najlepszej praktyki zarządzania środowiskowego wraz z innymi ważniejszymi renowacjami sklepu (np. zmianą układu sklepu, oświetlenia, bezpieczeństwa, zmianami strukturalnymi, powiększeniami), w celu zmniejszenia jej kosztów.

W przypadku **małych przedsiębiorstw** ⁽¹⁾ możliwość zastosowania tej najlepszej praktyki zarządzania środowiskowego jest zwykle dość ograniczona ze względu na konieczne wysokie nakłady inwestycyjne oraz brak wpływu na właściwości budynku.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i1) Określone roczne zużycie energii przez dany sklep na m ² (powierzchni sprzedaży).	(b1) Określone zużycie energii na m ² powierzchni sprzedaży do celów ogrzewania, chłodzenia i klimatyzacji, równe 0 kWh/m ² rocznie lub mniejsze, jeżeli możliwe jest odzyskanie ciepła odpadowego z chłodzenia. W przeciwnym wypadku równe 40 kWh/m ² rocznie lub mniejsze w przypadku nowych budynków i równe 55 kWh/m ² rocznie lub mniejsze w przypadku istniejących budynków ⁽¹⁾ .
(i2) Określone roczne zużycie energii przez dany sklep na m ² (powierzchni sprzedaży) wyrażone jako zużycie energii pierwotnej.	

⁽¹⁾ Kryterium to można również postrzegać w świetle dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dz.U. L 153 z 18.6.2010, s. 13) oraz krajowych definicji budynków o niemal zerowym zużyciu energii. Ilustracją/przykładem takiego podejścia jest próg 20 kWh/m² rocznie (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=CELEX:52013DC0483>).

⁽¹⁾ Małe przedsiębiorstwo definiuje się jako przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 50 osób i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekraczają 10 milionów EUR (zalecenie Komisji 2003/361/WE).

3.1.2. Założenia projektowe pomieszczeń dla istniejących i nowych systemów ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi modernizacja istniejących systemów ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji w celu zmniejszenia zużycia energii i poprawy jakości powietrza w pomieszczeniach. Najlepszą praktyką zarządzania środowiskowego jest optymalizacja projektowania systemów ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji w nowych budynkach poprzez wykorzystanie innowacyjnych systemów w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię pierwotną i zwiększenia efektywności.

Zastosowanie najlepszych praktyk w zakresie projektowania powinno umożliwić jak najlepszą integrację przegród zewnętrznych, co pozwala na uniknięcie przewymiarowania i na wykorzystanie zorientowania budynku jako sposobu zmniejszenia ogólnego zużycia energii. Dla nowych sklepów istotne mogą być w szczególności następujące metody: wykorzystanie oszklenia, ciepła odpadowego ze schładzania, energii odnawialnej, pomp ciepłych i innych innowacyjnych systemów. Monitorowanie jakości powietrza w pomieszczeniach i systemy zarządzania energią uznaje się za najlepsze praktyki w zakresie utrzymania systemów ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji.

Zastosowanie

Ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego może być w pełni zastosowana w odniesieniu do nowych budynków. W każdym istniejącym budynku system ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji może zostać zmodernizowany w celu zmniejszenia zużycia energii, jednak właściwości budynku mają wpływ na skutki modernizacji systemu ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji. Czynniki klimatyczne mają ogromne znaczenie przy wyborze metod, które można zastosować. Zastosowanie nowych systemów ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji w istniejącym budynku, np. instalacja systemów do kogeneracji, układów odzysku ciepła, zintegrowanych koncepcji projektowych, takich jak normy domu pasywnego, może mieć charakter częściowy, przy jednoczesnym zapewnieniu akceptowalnego wyniku ekonomicznego. Układ sklepu ma znaczny wpływ na wyniki działania systemu ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji, co dotyczy w szczególności specyfikacji projektu związanych z procesem schładzania, podczas którego można odzyskać duże ilości ciepła odpadowego.

W przypadku małych przedsiębiorstw stopień wpływu na system ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji można uznać za niewielki, jednak powinny one uczestniczyć w procesie wdrażania i zalecania opisanej najlepszej praktyki zarządzania środowiskowego.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i1) Określone roczne zużycie energii przez dany sklep na m ² (powierzchni sprzedaży).	(b1) Określone zużycie energii na m ² powierzchni sprzedaży do celów ogrzewania, chłodzenia i klimatyzacji, równe 0 kWh/m ² rocznie lub mniejsze, jeżeli możliwe jest odzyskanie ciepła odpadowego z chłodzenia. W przeciwnym wypadku równe 40 kWh/m ² rocznie lub mniejsze w przypadku nowych budynków i równe 55 kWh/m ² rocznie lub mniejsze w przypadku istniejących budynków.
(i2) Określone roczne zużycie energii przez dany sklep na m ² (powierzchni sprzedaży) wyrażone jako zużycie energii pierwotnej.	

3.1.3. Zastosowanie zintegrowanych rozwiązań projektowych w budynkach

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi stosowanie zintegrowanych rozwiązań projektowych dla całego budynku lub jego części w celu ograniczenia zapotrzebowania sklepu na energię. Zintegrowane rozwiązania minimalizują zużycie energii oraz powiązane koszty budynku, pozwalając jednocześnie na uzyskanie dobrych warunków komfortu termicznego dla osób zajmujących lokal. W tabeli 3.2 przedstawiono kilka przykładowych wymagań.

Tabela 3.2

Przykładowe wymagania w odniesieniu do zintegrowanych rozwiązań projektowych

Wymagania	Przykładowe środki do ich osiągnięcia
Określone zapotrzebowanie budynku na energię do celów ogrzewania i chłodzenia pomieszczeń musi być niższe niż 15 kWh/m ² rocznie.	Ulepszona izolacja. Zalecane wartości U poniżej 0,15 W/m ² K. Projekt bez mostów cieplnych. Wartość U dla okien niższa niż 0,85 w/m ² K.
Określone obciążenie cieplne nie może przekraczać 10 W/m ² .	Szczelność powietrzna. Wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła z powietrza wylotowego.
Wyciek powietrza z budynku nie może przekraczać 0,6 objętości budynku na godzinę.	Należy zainstalować systemy słonecznej energii cieplnej lub pompy ciepłe (końcowe zapotrzebowanie na energię wyklucza wkład energii słonecznej i energii z otoczenia wykorzystywanej na miejscu do wytworzenia ciepła).
Całkowite zużycie energii pierwotnej nie może przekraczać 120 kWh/m ² rocznie.	

Zastosowanie

Zintegrowane rozwiązania wdraża się zwykle podczas projektowania nowych budynków. W związku z tym, że kilka elementów można zintegrować bez wysokich kosztów inwestycyjnych, rozwiązanie to jest częściowo odpowiednie w przypadku istniejących budynków. Warunki klimatyczne również mogą wpływać na decyzję o zastosowaniu tego rozwiązania. Na przykład norma dotycząca budownictwa pasywnego została opracowana głównie przez niemieckich i szwedzkich badaczy, lecz można ją stosować w cieplejszym klimacie. Koszty inwestycyjne budynku zaprojektowanego zgodnie z wzorcowym zintegrowanym podejściem nie przekraczają kosztów występujących w budownictwie tradycyjnym o więcej niż 10–15 %. Analiza kosztu całego cyklu życia pokazuje, że w przypadku projektów budownictwa pasywnego koszt całego cyklu życia jest minimalny, ponieważ wymagany system ogrzewania jest stosunkowo prosty, a zainstalowana moc cieplna jest ograniczona.

W przypadku małych przedsiębiorstw stosowanie zintegrowanych rozwiązań projektowych, aby zminimalizować zapotrzebowanie na energię w nowych budynkach, można uznać za opłacalne działania w ramach zamówień bez żadnych szczególnych ograniczeń poza dodatkową inwestycją początkową.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i1) Określone roczne zużycie energii przez dany sklep na m ² (powierzchni sprzedaży).	(b1) Określone zużycie energii na m ² powierzchni sprzedaży do celów ogrzewania, chłodzenia i klimatyzacji równe 0 kWh/m ² rocznie lub mniejsze, jeżeli możliwe jest odzyskanie ciepła odpadowego z chłodzenia. W przeciwnym wypadku równe 40 kWh/m ² rocznie lub mniejsze w przypadku nowych budynków i równe 55 kWh/m ² rocznie lub mniejsze w przypadku istniejących budynków.
(i2) Określone roczne zużycie energii przez dany sklep na m ² (powierzchni sprzedaży) wyrażone jako zużycie energii pierwotnej.	

3.1.4. Integracja chłodzenia oraz systemów ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi odzyskiwanie ciepła odpadowego z cyklu chłodzenia i maksymalizacja jego wykorzystania. Sklepy spożywcze w pewnych warunkach mogą, nawet po wykorzystaniu ciepła do ogrzewania pomieszczeń, wytwarzać nadmiarowe ciepło, które można dostarczyć do innych części tego samego budynku lub do innych budynków.

Zastosowanie

Środki te należy uwzględnić w odniesieniu do nowych i istniejących budynków zajmowanych przez sklepy spożywcze, przy czym wyniki działania tych systemów będą różne w zależności od różnych czynników, takich jak:

- wymiary i użytkowanie budynku: duże sklepy detaliczne zwykle nie zajmują samodzielnie całych budynków. Ich „sąsiedztwo” (np. małe sklepy w centrum handlowym) składa się więc z możliwych konsumentów nadmiarowego ciepła. Co do zasady sklep spożywczy o typowym obciążeniu chłodniczym i zoptymalizowanych przegrodach zewnętrznych może odzyskać wystarczającą ilość energii do ogrzania powierzchni dwa razy większej niż jego własna,
- projekt i obsługa techniczna systemów ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji: wszystkie elementy systemu ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji powinny być odpowiednio zaprojektowane i obsługiwane. Odzysk ciepła z powietrza wylotowego, kontrola wentylacji na żądanie w wykorzystaniem czujników CO₂ oraz monitorowanie szczelności powietrznej i jakości powietrza w pomieszczeniach stanowią zdecydowanie zalecane metody,
- obciążenie chłodnicze: mniejsze sklepy oferują więcej chłodzonych towarów na metr kwadratowy powierzchni sprzedaży, zaś efektywność chłodzenia jest niższa. Ponadto znaczenie ma również tendencja do zwiększania ilości dostępnych chłodzonych towarów. Wielkość sklepu nie ma wpływu na techniczną możliwość zastosowania zintegrowanego podejścia, jednak opłacalność całego systemu jest mniejsza w przypadku małych sklepów;
- warunki klimatyczne: w klimacie zimnym obciążenie chłodnicze jest mniejsze niż ma to miejsce w cieplejszych regionach. Jednocześnie zapotrzebowanie na ciepło w budynkach w Europie Północnej jest wysokie, więc integracja zależy od jakości przegród zewnętrznych budynku. Tam, gdzie klimat jest najcieplejszy, np. w europejskich państwach śródziemnomorskich, zapotrzebowanie na chłodzenie może być bardzo znaczące, a szczelność powietrzna budynku może przyczynić się do zwiększenia zysków wewnętrznych. Optymalizacja projektu wentylacji jest w związku z tym niezbędna. Chłodzenie mechaniczne w nocy oraz zmienna temperatura w pomieszczeniu (np. 21–26 °C) stanowią inne zalecane metody,

- temperatura otoczenia: w integracji cyklu chłodzenia istnieje granica temperatury otoczenia, która zależy od projektu systemu, w przypadku gdy wskaźnik wytwarzania ciepła odpadowego jest niewystarczający do utrzymania komfortowej temperatury wewnątrz budynków. Dodatkowe źródło ciepła może okazać się potrzebne, ale to także zależy od jakości przegród zewnętrznych,
- własność budynku: wiele sklepów znajduje się w budynkach mieszkalnych lub komercyjnych, które należą do osób trzecich. Poprawa integracji odzyskiwania ciepła musi zatem odbywać się przy udziale właścicieli budynku.

Ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego ma zastosowanie do wszystkich nowych i istniejących układów chłodniczych instalowanych w nowych sklepach lub w sklepach po renowacji, przy czym w pełni stosuje się do **małych przedsiębiorstw** (przy uwzględnieniu wymienionych wyżej warunków). W przypadku małych przedsiębiorstw może być jednak wymagany outsourcing pomocy technicznej.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i1) Określone roczne zużycie energii przez dany sklep na m ² (powierzchni sprzedaży).	(b2) Zużycie energii do ogrzewania pomieszczeń na poziomie 0 kW/m ² rocznie (brak systemu ogrzewania), jeśli możliwe jest odzyskanie ciepła odpadowego z chłodzenia.
(i3) Ciepło odzyskiwane rocznie z układu chłodzenia na m ² (powierzchni sprzedaży).	

3.1.5. Monitorowanie charakterystyki energetycznej sklepów

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi monitorowanie zużycia energii w ramach procesów zachodzących wewnątrz sklepu (przynajmniej w przypadku procesów najbardziej energochłonnych, takich jak ogrzewanie, chłodzenie, oświetlenie itp.), a także na poziomie sklepu lub organizacji. Ponadto najlepszą praktyką zarządzania środowiskowego jest ustalenie poziomu odniesienia dla zużycia energii (w podziale na procesy) oraz wdrożenie środków zapobiegawczych i naprawczych.

Zastosowanie

System monitorowania można zastosować do każdej koncepcji sprzedaży. Jeżeli nie istnieje odpowiednia struktura zarządzania działalnością, wymaga on przydziału dodatkowych zasobów. Praktyka ta może wymagać dodatkowego wysiłku w przypadku istniejących sklepów.

Małe przedsiębiorstwa zarządzające jednym lub kilkoma sklepami mogą potrzebować dobrej struktury zarządzania działalnością i podejścia opartego na wspólnej odpowiedzialności, aby móc ustanowić i utrzymać właściwy system monitorowania. W przypadku zastosowania tej najlepszej praktyki zarządzania środowiskowego w istniejących sklepach mogą wystąpić problemy związane z przystępnością cenową.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryteria doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryteria doskonałości
(i4) Wdrożenie systemu monitorowania (tak/nie).	(b3) Monitorowanie obejmuje 100 % sklepów i procesów, a dane dotyczące zużycia energii zawarte są w rocznych sprawozdaniach (na podstawie wyników rocznego audytu energetycznego) (*).
(i5) Odsetek kontrolowanych sklepów.	
(i6) Liczba kontrolowanych procesów.	
	(b4) Wdrożenie analizy porównawczej.

(*) Uwaga: Na mocy dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej duże przedsiębiorstwa mają obowiązek poddania się co cztery lata audytom energetycznym przeprowadzanym przez wykwalifikowanych ekspertów; pierwszy z nich należy przeprowadzić do dnia 5 grudnia 2015 r.

3.1.6. Efektywne chłodzenie, w tym stosowanie czynników chłodniczych

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi wdrożenie środków w zakresie oszczędzania energii w układzie chłodniczym sklepu spożywczego, w szczególności pokrycie ład chłodniczych pokrywami ze szkła, w przypadku gdy potencjał w zakresie oszczędności energii przynosi istotne korzyści dla środowiska.

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi stosowanie w sklepach spożywczych naturalnych czynników chłodniczych, ponieważ praktyka ta powoduje znaczące zmniejszenie wpływu na środowisko, oraz zapobieganie wyciekom poprzez upewnienie się, że instalacje są odpowiednio uszczelnione i utrzymane w dobrym stanie.

Zastosowanie

Praktyka ta ma zastosowanie do sklepów spożywczych ze znacznym obciążeniem chłodniczym. Koszty pokrycia szaf chłodniczych mogą zwrócić się w krótkim okresie (mniej niż trzy lata), jeżeli przewidywane oszczędności są równe 20 % lub wyższe. Pokrycie lad chłodniczych może mieć również wpływ na zmiany termiczne w sklepie oraz na wilgotność w pomieszczeniach. Ponadto zastosowanie naturalnych czynników chłodniczych, poza korzyścią dla środowiska, może w pewnych okolicznościach zmniejszyć zużycie energii w ramach działalności sklepu spożywczego.

Możliwość zastosowania w odniesieniu do **małych przedsiębiorstw** może być ograniczona do organizacji wykorzystujących komercyjne systemy chłodnicze, zarówno podłączone wewnętrznie, jak i zdalnie.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i1) Określone roczne zużycie energii przez dany sklep na m ² (powierzchni sprzedaży).	(b5) 100 % pokrytych szaf chłodniczych.
(i7) Określone (liniowe) roczne zużycie energii do celów schładzania na metr lada chłodniczej.	(b6) Wykorzystanie stref chłodzenia na poziomie 100 % (np. w systemie <i>cash and carry</i>) lub wykorzystanie średnotemperaturowego schładzania na poziomie 100 %, w przypadku gdy może to doprowadzić do oszczędności energii wynoszącej więcej niż 10 %.
(i8) Odsetek sklepów stosujących naturalne czynniki chłodnicze.	(b7) Określone (liniowe) zużycie energii do celów schładzania wynoszące 3 000 kWh/m rocznie.
(i9) Kontrola wycieków (% czynników chłodniczych).	(b8) Powszechne stosowanie naturalnych czynników chłodniczych.

3.1.7. Efektywne oświetlenie

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi zaprojektowanie inteligentnych systemów oświetleniowych cechujących się większą efektywnością i mniejszym zużyciem energii, tak aby wykorzystać światło dzienne, nie wpływając na koncepcje sprzedaży, oraz stosować metody inteligentnej kontroli, odpowiednie projekty systemu i najbardziej efektywne urządzenia oświetleniowe w celu zapewnienia optymalnego natężenia oświetlenia.

Zastosowanie

Metodę tę można zastosować w odniesieniu do każdej koncepcji sprzedaży. Dotyczy to również oświetlenia wykorzystywanego specjalnie do celów marketingowych. Należy jednak dokładnie rozważyć wpływ większej oszklonej powierzchni, umożliwiającej dodatkowe wykorzystanie światła dziennego, na bilans cieplny. Określenie optymalnej strategii oświetleniowej i wykorzystanie najbardziej efektywnych urządzeń może doprowadzić do oszczędności przekraczających 50 % w porównaniu z obecnymi wynikami.

Zastosowanie inteligentnych systemów oświetleniowych i efektywnych urządzeń jest możliwe również w **przypadku małych przedsiębiorstw**.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i1) Określone roczne zużycie energii przez dany sklep na m ² powierzchni sprzedaży.	(b9) Moc zainstalowanego oświetlenia niższa niż 12 W/m ² w przypadku supermarketów i 30 W/m ² w przypadku sklepów specjalistycznych ⁽¹⁾ .
(i10) Moc zainstalowanego oświetlenia na m ² .	

(1) Kryterium to należy także postrzegać w świetle unijnych kryteriów dotyczących zielonych zamówień publicznych w zakresie oświetlenia wewnętrznego w odniesieniu do punktów sprzedaży detalicznej, które wynoszą 3,5 W/m²/100 lx (kryteria podstawowe) lub 3,2 W/m²/100 lx (kryteria kompleksowe). Zob. http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/criteria/indoor_lighting_pl.pdf

3.1.8. *Dodatkowe środki poprawy charakterystyki energetycznej*

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi wdrażanie środków w zakresie oszczędzania energii w centrach dystrybucyjnych, przeprowadzanie okresowego audytu energetycznego w ramach systemu zarządzania środowiskowego, szkolenie pracowników w zakresie oszczędności energii oraz informowanie na szczeblu wewnętrznym i zewnętrznym o podejmowanych przez organizację działaniach związanych z oszczędzaniem energii.

Zastosowanie

Ustanowienie kompleksowego systemu zarządzania energią, uwzględniającego urządzenia, centra dystrybucyjne, właściwe zużycie energii lub informowanie i szkolenie, jest możliwe niezależnie od wielkości, typu lub położenia geograficznego detalisty.

W przypadku małych przedsiębiorstw efektywne udzielanie zamówień na urządzenia, szkolenie pracowników i informowanie są środkami możliwymi do zrealizowania i przystępnymi cenowo.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i1) Określone roczne zużycie energii przez dany sklep na m ² (powierzchni sprzedaży).	(b10) Monitorowanie obejmuje 100 % centrów dystrybucyjnych, które obsługują wyłącznie detalistów.
(i10) Moc zainstalowanego oświetlenia lub moc urządzeń na m ² .	
(i11) System zarządzania energią ⁽¹⁾ umożliwiający ciągłą poprawę jakości (tak/nie).	
⁽¹⁾ System zarządzania energią może być częścią EMAS.	

3.1.9. *Zastosowanie alternatywnych źródeł energii*

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego po minimalizacji zapotrzebowania na energię stanowi włączenie odnawialnych źródeł energii do rozwiązań stosowanych w sklepach. Zaspokajanie zapotrzebowania na energię poprzez zastosowanie energii ze źródeł odnawialnych niesie znaczące korzyści dla środowiska. Zasadnicze znaczenie ma jednak to, aby najpierw zredukować zapotrzebowanie na energię i zwiększyć efektywność, jak wytłumaczono w pkt 3.1.1–3.1.8, a następnie włączyć odnawialne źródła energii w celu zaspokojenia pozostałego zapotrzebowania na energię. Należy także rozważyć zastosowanie pomp ciepłych i systemów kogeneracyjnych.

Zastosowanie

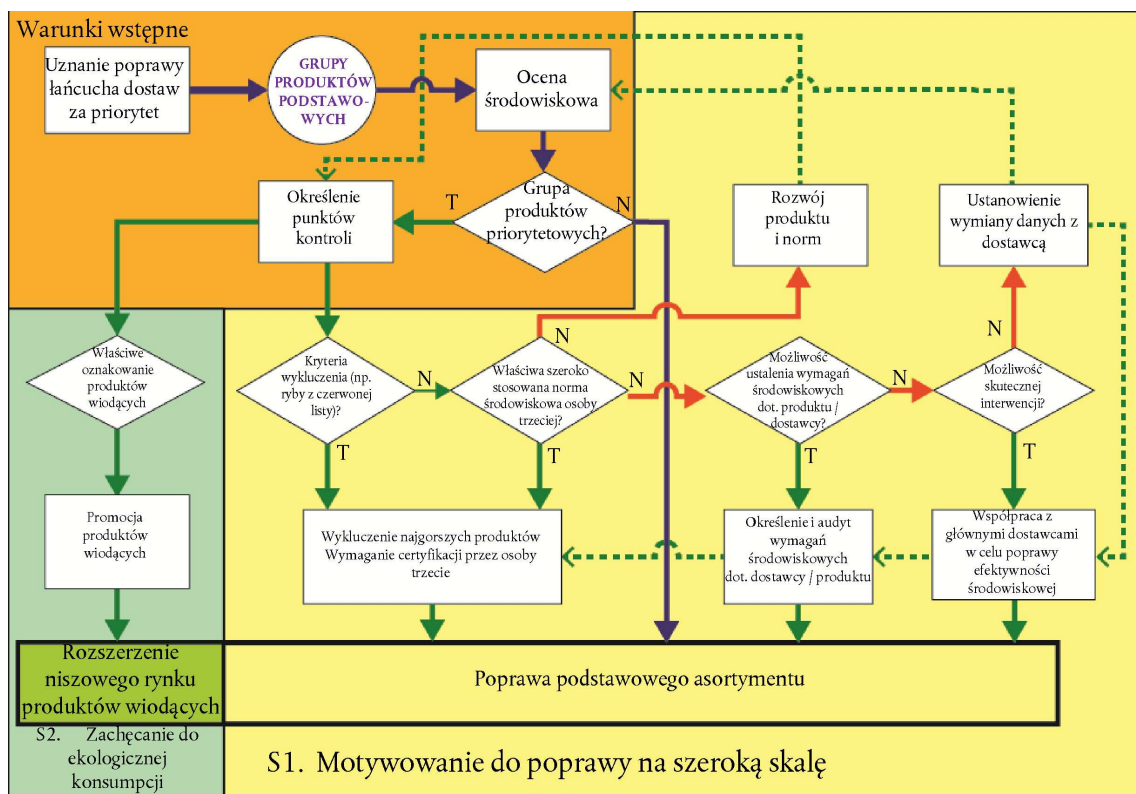
Co do zasady praktykę tę można zastosować do wszystkich form sklepów. Dostępność odnawialnych źródeł energii, dostęp do instalacji naziemnych lub dachowych oraz stabilne zapotrzebowanie na systemy kogeneracyjne stanowią tu istotne ograniczenia.

Zielone zakupy mogą być dobrym rozwiązaniem dla mikroprzedsiębiorstw. Korzystanie z energii odnawialnej lub innych alternatywnych źródeł energii jest osiągalne dla **małych przedsiębiorstw**.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i12) Określona ilość energii ze źródeł alternatywnych wytworzonej na miejscu lub w pobliżu na m ² powierzchni sprzedaży w podziale na źródła energii.	(b11) Budynki (sklepy lub centra dystrybucji) o niemal zerowym zużyciu energii, jeżeli warunki lokalne umożliwiają wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych na miejscu lub w pobliżu.
(i13) Odsetek energii ze źródeł odnawialnych wytworzonej na miejscu lub w pobliżu, wyrażony jako współczynnik zużycia energii przez sklep ⁽¹⁾ .	
⁽¹⁾ Alternatywnie – współczynnik energii odnawialnej na miejscu lub w pobliżu zgodnie z EN15603.	

3.2. Łańcuch dostaw detalicznych

Rysunek 3.1

Proponowana sekwencja kluczowych pytań i działań (zaciemnione prostokątne pola) przedstawiająca najlepszą praktykę mającą na celu systematyczną poprawę łańcucha dostaw, z podziałem na warunki wstępne i dwie strategie (S1 i S2) ⁽¹⁾

3.2.1. Włączenie zrównowazenia środowiskowego łańcucha dostaw do strategii i działalności biznesowej

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego w odniesieniu do kadry kierowniczej wyższego szczebla stanowi włączenie zrównowazenia środowiskowego łańcucha dostaw do strategii biznesowej, zaś w odniesieniu do właściwej kadry kierowniczej (najlepiej z właściwego działu) najlepszą praktykę stanowi koordynacja wdrażania niezbędnych działań w całej działalności detalicznej. Działania należy koordynować przynajmniej pomiędzy osobami lub działami odpowiedzialnymi za zamówienia, produkcję, zapewnianie jakości, transport i logistykę oraz marketing. Ustanowienie ilościowych celów w zakresie zrównowazenia środowiskowego, które są przedmiotem szerokiej komunikacji i mają duże znaczenie w procesie decyzyjnym przedsiębiorstwa, jest szczególnie ważne zarówno jako wskaźnik, jak i jako czynnik motywujący działania zmierzające do poprawy zrównowazenia środowiskowego łańcucha dostaw. Na rysunku 3.1 przedstawiono sekwencję działań w ramach najlepszej praktyki, mających na celu systematyczną poprawę łańcuchów dostaw produktów, określonych w porządku chronologicznym i według skuteczności środowiskowej. Najlepszą praktyką zarządzania środowiskowego jest wdrażanie tej sekwencji działań (z uwzględnieniem także najlepszych praktyk zarządzania środowiskowego opisanych w dalszej części dokumentu).

Zastosowanie

Każdy detalista może włączyć zrównoważoną środowiskowo strategię łańcucha dostaw do swojej działalności i struktury zarządzania sprzedażą detaliczną. W przypadku dużych detalistów ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego ma bardziej skomplikowany charakter i wymaga intensywnego szkolenia oraz reorganizacji w celu ustalenia priorytetów w zakresie zrównoważonego środowiskowo wyboru dostawców. Włączenie zarządzania zrównowazeniem środowiskowym łańcucha dostaw w przedsiębiorstwach detalicznych może wpłynąć na poprawę długoterminowych wyników gospodarczych, tworząc tożsamość marki o dużej wartości dodanej oraz zapewniając efektywne i zrównoważone dostawy produktów w przyszłości.

⁽¹⁾ Określenie „produkty podstawowe” odnosi się do produktów o dużej sprzedaży (pod względem wartości).

„Produkty priorytetowe” są to natomiast produkty o dużej sprzedaży i dużym wpływie na środowisko. Po zidentyfikowaniu produktów podstawowych przez detalistę dokonuje się oceny ich śladu środowiskowego i uwzględnia się wyłącznie najbardziej właściwe produkty.

W przypadku małych przedsiębiorstw wdrożenie takich działań może być stosunkowo proste i może wiązać się ze zmianą pozycji rynkowej w celu podkreślenia asortymentu produktów o bardziej zrównoważonej wartości dodanej.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i14) Sprawozdawczość publiczna w zakresie ilościowych celów przedsiębiorstwa szczególnie związanych z poprawą zrównoważenia środowiskowego łańcuchów dostaw produktów priorytetowych.	(b12) Systematyczne wdrażanie programów poprawy łańcucha dostaw w poszczególnych grupach produktów priorytetowych.
(i15) Istnienie jednostki gospodarczej wysokiego szczebla odpowiedzialnej za motywowanie i koordynację działań związanych ze zrównoważeniem środowiskowym w łańcuchu dostaw.	
(i16) Wewnętrzne ilościowe cele w zakresie wyników działalności (np. dla poszczególnych pracowników) szczególnie związane ze zrównoważeniem środowiskowym łańcucha dostaw.	

3.2.2. Ocena łańcuchów dostaw produktów podstawowych w celu zidentyfikowania priorytetowych produktów, dostawców i możliwości ulepszeń oraz określenia skutecznych mechanizmów poprawy łańcuchów dostaw produktów

Zgodnie z sekwencją najlepszych praktyk zarządzania środowiskowego mających zastosowanie do poprawy ochrony środowiska w łańcuchach dostaw w sprzedaży detalicznej (rysunek 3.1) detaliści powinni zidentyfikować produkty, procesy i dostawców, których poprawa ma priorytetowe znaczenie, stosując ocenę środowiskową z wykorzystaniem dostępnych informacji naukowych, konsultacji z ekspertami (np. NGO) i narzędzi oceny cyklu życia. Następnie detaliści muszą zidentyfikować odpowiednie możliwości poprawy dostępne w odniesieniu do grup produktów priorytetowych. Ważnym aspektem tego działania jest identyfikacja odpowiednich powszechnie uznanych, określonych przez osobę trzecią norm środowiskowych, które można zastosować w celu wskazania wyższych poziomów efektywności środowiskowej w odniesieniu do dostawców i produktów. Istnieją znaczne różnice między tymi normami pod względem możliwości ich zastosowania i związanego z nimi poziomu ochrony środowiska.

Niektóre normy mają szerokie zastosowanie (tabela 3.4 – tabela 3.7) i najlepszą praktyką w stosunku do nich jest zapewnienie, aby ich spełnienie było przedmiotem certyfikacji w przypadku wszystkich dostawców/produktów. Dyrektywa 2010/30/UE w sprawie etykietowania efektywności energetycznej ustanowiła ramy prawne, które pozwalają zarówno konsumentom, jak i detalistom skoncentrować ich asortyment produktów na najwyższej klasie efektywności energetycznej. Inne normy nie opierają się na kryteriach, które można stosować na szeroką skalę w celu poprawy zrównoważenia środowiskowego wszystkich produktów i dostawców, lecz ich celem jest identyfikacja produktów wiodących (tabela 3.3). Na przykład oznakowanie ekologiczne UE nadaje się produktom, które wykazują efektywność środowiskową w cyklu życia równoważną z efektywnością 10–20 % produktów uzyskujących najlepsze wyniki we właściwej kategorii. Najlepszą praktyką w stosunku do norm o wysokich wymaganiach, takich jak oznakowanie ekologiczne ISO typu I⁽¹⁾ i normy dotyczące produktów ekologicznych, jest promowanie wśród konsumentów wyboru objętych nimi produktów.

Tabela 3.3

Orientacyjny i niewyczerpujący wykaz przykładowych norm certyfikacji wiodących „produktów ekologicznych” i grup produktów, do których mają one zastosowanie

Norma	Grupy produktów
Blue Angel (Błękitny Anioł) Oznakowanie ekologiczne UE Nordic Swan (Skandynawski Łabędź) Unijny system znakowania energetycznego (klasa najwyższej efektywności)	Produkty nieżywnościowe

⁽¹⁾ Oznakowanie ekologiczne I typu: oznakowanie ekologiczne certyfikowane przez niezależną osobę trzecią (ISO 14024).

Norma	Grupy produktów
Ekologiczne (zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 889/2008 ⁽¹⁾ i rozporządzeniem Rady (WE) nr 834/2007 ⁽²⁾). W tym: GOTS (Global Organic Textile Standard [Globalne Standardy Tekstyliów Ekologicznych]), KRAV (znak KRAV), Soil Association (certyfikat Brytyjskiego Towarzystwa Gleboznawczego), BioSuisse (certyfikat rolnictwa ekologicznego w Szwajcarii BioSuisse) itd.	Żywność i produkty z włókna naturalnego
<p>(1) Rozporządzenie Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli (Dz.U. L 250 z 18.9.2008, s. 1).</p> <p>(2) Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz.U. L 189 z 20.7.2007, s. 1).</p>	

W odniesieniu do norm powszechnie stosowanych proponuje się prosty system klasyfikacji ze wskazaniem na niektóre powszechnie stosowane normy jako przykłady. W tabeli 3.4 przedstawiono szczegółowo proponowane kryteria, które w normach powinny odnosić się do produktów i ich wytwarzania, aby normy te były uznane za „podstawowe”, „ulepszone” lub „wzorcowe”.

Tabela 3.4

Proponowane kryteria klasyfikacji dla norm „podstawowych”, „ulepszonych” i „wzorcowych” w odniesieniu do produktów sprzedawanych przez detalistów

Podstawowe	Ulepszone	Wzorcowe
<ul style="list-style-type: none"> — zgodność z przepisami lokalnymi — prowadzenie rejestrów dotyczących ważnych aspektów środowiskowych — wdrożenie ogólnego planu zarządzania — w niektórych wypadkach wykluczenie najbardziej szkodliwych praktyk lub produktów — w niektórych wypadkach poziomy odniesienia dla mniejszej liczby ważnych aspektów środowiskowych 	<ul style="list-style-type: none"> — szczegółowe praktyki zarządzania związane ze znaczną poprawą w zakresie ochrony środowiska — zgodność z ilościowymi kryteriami oceny efektywności środowiskowej — wykazana ciągła poprawa w ramach określonych regulacji 	<ul style="list-style-type: none"> — szczegółowe wymagania, które odnoszą się do istotnych aspektów środowiskowych w sposób wystarczająco rzetelny i kompletny, aby certyfikowane produkty można było uznać za zrównoważone środowiskowo

Przykłady podstawowych, ulepszonych i wzorcowych norm oraz grup produktów, do których mają one zastosowanie, wymienione są odpowiednio w tabeli 3.5, tabeli 3.6 i tabeli 3.7.

Tabele 3.5, 3.6, 3.7 i 3.8 zawierają orientacyjne i niewyczerpujące wykazy przykładowych norm, nie stanowią one jednak oficjalnego zatwierdzenia „podstawowych”, „ulepszonych” i „wzorcowych” norm dla danych grup produktów.

Tabela 3.5

Orientacyjny i niewyczerpujący wykaz przykładowych „podstawowych” norm środowiskowych i grup produktów, do których mają one zastosowanie

Norma	Grupy produktów
Global GAP (Dobra Praktyka Rolnicza) i normy odniesienia	Uprawy rolne i zwierzęta gospodarskie
Oeko-Tex 1000 (certyfikat dla fabryk włókienniczych Oeko-Tex 1000)	Tekstyli
Certyfikacja produkcji na poziomie krajowym i regionalnym [np. Red. Tractor (brytyjski certyfikat pochodzenia żywności Czerwony Traktor)]	Wszystkie produkty
Ryby z czerwonej listy (odrzuć)	Ryby

Tabela 3.6

Orientacyjny i niewyczerpujący wykaz przykładowych „ulepszonych” norm i inicjatyw środowiskowych oraz grup produktów, do których mają one zastosowanie

Normy i inicjatywy	Grupy produktów
BCI [Better Cotton Initiative (inicjatywa na rzecz lepszej bawełny)]	Produkty z bawełny
BCRSP [Basel Criteria on Responsible Soy Production (kryteria z Bazylei na rzecz odpowiedzialnej produkcji soi)]	Soja (pasza stosowana w produkcji mleka, jaj i mięsa)
BSI [Better Sugarcane Initiative (inicjatywa na rzecz lepszej trzciny cukrowej)]	Produkty cukrownicze
4C [Common Code for the Coffee Community Association (wspólny kodeks Stowarzyszenia Producentów Kawy)]	Kawa
Fair-trade (normy Sprawiedliwego Handlu)	Produkty rolne z regionów rozwijających się
RA (Rainforest Alliance)	Produkty rolne ze strefy tropikalnej
RSPO [Round Table on Sustainable Palm Oil (okrągły stół ds. zrównoważonej produkcji oleju palmowego)]	Produkty z oleju palmowego
PEFC [Programme for the Endorsement of Forestry Certification (program zatwierdzania systemów certyfikacji leśnej)]	Drewno i papier
RTRS [Round Table on Responsible Soy (okrągły stół na rzecz odpowiedzialnego sektora soi)]	Soja (pasza stosowana w produkcji mleka, jaj i mięsa)
Certyfikat UTZ	Kakao, kawa, olej palmowy, herbata

Tabela 3.7

Orientacyjny i niewyczerpujący wykaz przykładowych „wzorcowych” norm i inicjatyw środowiskowych oraz grup produktów, do których mają one zastosowanie

Norma	Grupy produktów
Certyfikat FSC [Forest Stewardship Council (Rada ds. Odpowiedzialnej Gospodarki Leśnej)]	Drewno i papier
Certyfikacja MSC [Marine Stewardship Council (certyfikacja Rady Zarządzania Zasobami Morskimi (MSC))]	Owoce morza pozyskiwane w warunkach naturalnych

Jeżeli powszechnie stosowane normy są niedostępne, najlepszą praktyką dla detalistów jest określanie w umowach kryteriów środowiskowych odnoszących się do aspektów o kluczowym oddziaływaniu na środowisko w łańcuchach dostaw lub podjęcie działań na rzecz poprawy efektywności środowiskowej łańcucha dostaw poprzez upowszechnianie najlepszych praktyk i analizę porównawczą efektywności środowiskowej.

Zastosowanie

Każdy detalista może zidentyfikować najskuteczniejsze mechanizmy poprawy łańcucha dostaw. W przypadku dużych detalistów posiadających własne marki można wdrożyć wszystkie aspekty tej najlepszej praktyki zarządzania środowiskowego.

W przypadku małych przedsiębiorstw metoda ta ogranicza się do identyfikacji produktów o priorytetowym znaczeniu dla ukierunkowywania wyboru produktów przez konsumenta lub zielonych zamówień w oparciu o certyfikację przeprowadzaną przez osobę trzecią. Zastosowanie systematycznego i ukierunkowanego podejścia w miarę upływu czasu nie wiąże się ze znacznymi wydatkami.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i17) Odsetek produktów pochodzących z łańcuchów dostaw, które zostały ulepszone pod względem ochrony środowiska przez zastosowanie certyfikacji lub norm detalistów lub przez podjęcie interwencji, w całkowitej sprzedaży.	(b13) Wdrożenie systematycznej oceny (niezależnie lub przez konsorcja) łańcuchów dostaw produktów podstawowych.
(i18) Liczba łańcuchów dostaw produktów priorytetowych, które zostały znacząco ulepszone pod względem ochrony środowiska (ulepszone produkty stanowią co najmniej 50 % wartości sprzedaży w grupie) przez zastosowanie metod określonych w ramach najlepszych praktyk.	

3.2.3. Ukierunkowywanie wyboru produktów przez konsumenta i zielone zamówienia grup produktów priorytetowych w oparciu o certyfikację przeprowadzaną przez osobę trzecią

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi wyeliminowanie produktów niespełniających zasad zrównoważonego rozwoju (np. gatunków zagrożonych) oraz zastosowanie powszechnej (tzn. przy docelowym udziale w sprzedaży na poziomie 100 %) certyfikacji zgodności z normami środowiskowymi określonymi przez osobę trzecią w przypadku produktów, które zostały określone jako priorytetowe z punktu widzenia poprawy ochrony środowiska. Normy środowiskowe mają zastosowanie do produktów lub dostawców, a w zależności od poziomu rygorystyki i kompletności wymogów środowiskowych można zasadniczo podzielić je na podstawowe, ulepszone lub wzorcowe (tabela 3.8 zawiera orientacyjny i niewyczerpujący wykaz przykładów objaśniających). Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi stosowanie najwyższego dostępnego powszechnie uznanego poziomu norm środowiskowych.

Tabela 3.8

Orientacyjny i niewyczerpujący wykaz przykładowych kryteriów doskonałości wspierających tę najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego w odniesieniu do różnych grup produktów

Grupa produktów	Przykłady najlepszych praktyk (faktyczny lub docelowy udział w sprzedaży dla różnych norm)
Kawa, herbata	100 % Fair-trade; 100 % 4C
Owoce i warzywa	100 % Global GAP
Tłuszcze i oleje	100 % RSPO; 100 % RTRS
Owoce morza	100 % MSC
Cukier	100 % Fair-trade
Tekstylia	100 % BCI
Drewno i papier	100 % FSC

Zastosowanie

Ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego ma zastosowanie do wszystkich detalistów. Kryterium doskonałości jest określone w odniesieniu do produktów własnej marki sprzedawanych przez większych detalistów.

Małe przedsiębiorstwa nieposiadające asortymentów produktów własnej marki powinny unikać produktów najbardziej szkodliwych dla środowiska (np. zagrożonych gatunków ryb) i zaopatrywać się w produkty marek, które zostały poddane certyfikacji zgodnie z odpowiednimi normami środowiskowymi (np. tabela 3.3).

Normy środowiskowe określone przez osobę trzecią mogą nie obejmować wszystkich istotnych aspektów środowiskowych i procesów w łańcuchu dostaw, a rygorystyczne pod względem środowiskowym, powszechnie stosowane normy nie są dostępne dla wszystkich grup produktów. Grupy produktów niewymienione w tabeli 3.8 mogą zostać uwzględnione do celów ulepszenia łańcucha dostaw poprzez zaostrzenie wymagań dotyczących produktu/dostawcy, podjęcie działań przez detalistę (np. analiza porównawcza dostawców) oraz promocję wiodących produktów ekologicznych, jak opisano w kolejnych najlepszych praktykach zarządzania środowiskowego.

Jeżeli certyfikacja środowiskowa została określona jako kryterium kwalifikujące zamówienie, koszty przestrzegania przepisów i certyfikacji ponoszone są przez dostawców i nie są przenoszone na detalistów. Najlepsza praktyka obejmuje jednak sytuację, w której detaliści wspierają istniejących dostawców w uzyskaniu certyfikacji, a w takim przypadku koszty są dzielone. W przypadku dostawców koszty przestrzegania przepisów można postrzegać jako inwestycję mającą na celu zwiększenie uznania na rynku dla ich produktów oraz możliwość stosowania wyższych cen. W przypadku detalistów dodatkowe koszty związane z tą metodą mogą zostać zrównoważone poprzez zmniejszenie ryzyka w łańcuchu dostaw oraz ewentualne korzyści cenowe i marketingowe.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i19) Odsetek produktów (w odniesieniu do wartości sprzedaży) sprzedanych w ramach określonej grupy produktów certyfikowanych zgodnie z daną normą środowiskową określoną przez osobę trzecią.	(b14) Detalista wykazuje ciągły postęp osiągany w ramach szczegółowego planu mającego na celu osiągnięcie certyfikacji produktów własnej marki zgodnie z „ulepszonymi” normami środowiskowymi (tabela 3.6) na poziomie 100 % w określonych grupach produktów, takich jak: kawa, herbata, tłuszcze i oleje, cukier i tekstylia.
(i20) Rygorystyczne i kompletne podejście środowiskowe w ramach normy określonej przez osobę trzecią, zgodnie z ogólnym podziałem na kategorie norm podstawowych, ulepszonych lub wzorcowych.	(b15) Detalista wykazuje ciągły postęp osiągany w ramach szczegółowego planu mającego na celu osiągnięcie certyfikacji zgodnie z określonymi „wzorcowymi” normami środowiskowymi (tabela 3.7) na poziomie 100 % w przypadku grup produktów takich jak: owoce morza, drewno i papier.
(i21) Liczba grup produktów, w przypadku których więcej niż połowa sprzedaży jest certyfikowana przez osobę trzecią zgodnie z daną normą środowiskową.	

3.2.4. Egzekwowanie wymogów środowiskowych obowiązujących dostawców grup produktów priorytetowych

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi ustanowienie kryteriów środowiskowych w odniesieniu do produktów priorytetowych i ich dostawców ze szczególnym uwzględnieniem zidentyfikowanych aspektów o kluczowym oddziaływaniu na środowisko oraz egzekwowanie przestrzegania tych kryteriów poprzez audyt produktów i dostawców.

Zastosowanie

Ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego ma zastosowanie do dużych detalistów i priorytetowych produktów własnej marki. Audyt efektywności środowiskowej dostawców może zostać włączony do ogólnego audytu przedsiębiorstwa i systemu kontroli jakości produktów w celu zminimalizowania dodatkowych kosztów. W przypadku dostawców koszty przestrzegania przepisów mogą zostać zrównoważone poprzez zwiększone bezpieczeństwo popytu, zwiększoną zbywalność ich produktów oraz związaną z tym możliwość stosowania wyższych cen. W przypadku detalistów koszty mogą zostać zrównoważone poprzez zmniejszenie ryzyka utraty reputacji i ryzyka średnioterminowych transakcji w łańcuchu dostaw związanych z niezrównoważonymi praktykami oraz poprzez korzyści cenowe i marketingowe, które mogą oni w rezultacie uzyskać.

Ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego nie ma zastosowania do **małych przedsiębiorstw**.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i22) Odsetek sprzedaży produktów własnej marki w ramach danej grupy produktów zgodnie z określonymi wymogami środowiskowymi.	(b16) Zgodność z określonymi przez detalistę konkretnymi wymogami środowiskowymi dotyczy 100 % sprzedaży produktów własnej marki w ramach danej grupy produktów.
(i23) Efektywność środowiskowa związana z tymi wymogami.	
(i24) Docelowe procentowe poziomy zgodności w odniesieniu do grup produktów, w przypadku których wdrożony został program powszechnej zgodności z przepisami.	
(i25) Liczba grup produktów, w przypadku których więcej niż połowa sprzedaży jest zgodna z określonymi wymogami środowiskowymi.	

3.2.5. *Motywowanie dostawców do poprawy efektywności poprzez analizę porównawczą i rozpowszechnianie najlepszych praktyk*

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi motywowanie dostawców do poprawy efektywności poprzez ustanowienie systemów wymiany informacji, które mogą zostać wykorzystane do wykonania celów analizy porównawczej dostawców, oraz poprzez rozpowszechnianie najlepszych praktyk zarządzania. To ostatnie działanie może pomóc dostawcy w dostosowaniu się do norm określonych przez osobę trzecią i kryteriów określonych przez detalistę.

Zastosowanie

Ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego ma zastosowanie do dużych detalistów i priorytetowych produktów własnej marki. W celu zachęcenia do udziału w programach poprawy detaliści mogą zaoferować dostawcom niewielką podwyżkę cen oraz opłaty za zestawianie danych i rozpowszechnianie metod zaliczanych do najlepszych praktyk zarządzania. Koszty te powinny zostać zrównoważone poprzez zmniejszenie ryzyka utraty reputacji i ryzyka średnioterminowych transakcji w łańcuchu dostaw związanych z niezrównoważonymi praktykami oraz poprzez korzyści cenowe, które detaliści mogą w rezultacie uzyskać. Zyski wynikające z wszelkiej stwierdzonej poprawy efektywności mogą zostać podzielone między dostawców i detalistów na podstawie umowy.

Ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego nie ma zastosowania do **małych przedsiębiorstw**.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i26) Odsetek sprzedaży produktów własnej marki pochodzących od dostawców uczestniczących w programach handlu detalicznego, których celem jest poprawa efektywności środowiskowej.	(b17) 100 % produktów własnej marki sprzedawanych w ramach danej grupy produktów pochodzi od dostawców uczestniczących w programach handlu detalicznego, których celem jest poprawa efektywności środowiskowej.
(i27) Poziom efektywności środowiskowej odpowiadający tym programom.	
(i28) Docelowy odsetek uczestniczących dostawców w odniesieniu do grup produktów, w których wdrażany jest program poprawy.	
(i29) Liczba grup produktów, w przypadku których więcej niż połowa sprzedaży pochodzi od dostawców uczestniczących w programach handlu detalicznego, których celem jest poprawa efektywności środowiskowej.	

3.2.6. *Współpraca w zakresie badań i rozwoju w celu zachęcania do powszechnej poprawy i innowacji w łańcuchach dostaw*

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi strategiczna współpraca z innymi zainteresowanymi stronami w celu zidentyfikowania i opracowania innowacyjnych możliwości poprawy łańcuchów dostaw oraz opracowania szeroko akceptowanych norm środowiskowych.

Zastosowanie

Każdy duży detalista, który posiada łańcuchy dostaw produktów własnej marki, może współpracować z instytutami badawczymi lub doradcami, aby poprawić zrównoważenie środowiskowe łańcuchów dostaw. Detaliści mogą ukierunkować taką działalność badawczo-rozwojową na grupy produktów, dla których nie istnieją znaczące z ekonomicznego punktu widzenia i powszechnie stosowane możliwości poprawy. Tę praktykę można uznać za inwestycję w zabezpieczenie zrównoważonych i konkurencyjnych pod względem ekonomicznym łańcuchów dostaw.

Ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego nie ma zastosowania do **małych przedsiębiorstw**.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryteria doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryteria doskonałości
(i30) Wydatki na badania w zakresie zrównoważonych łańcuchów dostaw (wyrażone w relacji do obrotu).	—
(i31) Ocena jakościowa, czy badania są ukierunkowane na innowacyjne, skalowalne możliwości poprawy o wysokim potencjale.	
(i32) Szczegółowe ulepszenia środowiskowe, które można przypisać zastosowaniu wyników badań naukowych.	

3.2.7. *Promocja wiodących produktów ekologicznych*

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi promocja wiodących certyfikowanych produktów ekologicznych. Kampanie informacyjne, zaopatrzenie, ustalanie cen, pozycjonowanie w sklepach i reklama są istotnymi częściami składowymi tej metody, którą można skutecznie wdrożyć poprzez rozwijanie asortymentów ekologicznych produktów własnej marki.

Zastosowanie

Każdy detalista może składać wiodące produkty ekologiczne i zachęcać do ich konsumpcji. Dużi detaliści mogą wdrażać tę metodę na większą skalę poprzez rozwijanie asortymentów ekologicznych produktów własnej marki. Koszt dostawcy związany z certyfikacją produktów wiodących może być przeniesiony na detalistów. Certyfikowane wiodące produkty ekologiczne wiążą się ze znaczącymi zwyżkami cen i z wyższymi marżami zysku. Jest również prawdopodobne, że asortymenty ekologicznych produktów własnej marki spowodują zwiększenie całkowitej sprzedaży produktów własnej marki poprzez pozytywny „efekt aureoli”.

Ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego ma zastosowanie do **małych przedsiębiorstw**.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryteria doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryteria doskonałości
(i33) Odsetek sprzedaży produktów certyfikowanych zgodnie z wzorcowymi normami dotyczącymi produktów wiodących wewnątrz danej grupy produktów.	(b18) Produkty z certyfikatem ekologicznym stanowią 10 % sprzedaży w grupach produktów spożywczych.
(i34) Liczba grup produktów, w których oferuje się wiodące produkty ekologiczne.	(b19) Produkty z certyfikatem ekologicznym stanowią 50 % sprzedaży bawełny.
(i35) Istnienie szerokich asortymentów ekologicznych produktów własnej marki (tak/nie).	(b20) Produkty posiadające certyfikat zgodny z oznakowaniem ekologicznym zweryfikowany przez osobę trzecią według definicji typu I ISO stanowią 10 % sprzedaży w grupach produktów nieżywnościowych.

3.3. **Transport i logistyka**3.3.1. *Zielone zamówienia i wymogi środowiskowe dotyczące podmiotów świadczących usługi transportowe*

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi włączanie efektywności środowiskowej i kryteriów sprawozdawczości, wraz z wymogami związanymi ze stosowaniem najlepszych praktyk zarządzania środowiskowego opisanych w niniejszym dokumencie, do zamówień usług transportowych i logistycznych świadczonych przez osoby trzecie.

Zastosowanie

Wszyscy detaliści pokrywają przynajmniej część swoich potrzeb transportowych i logistycznych poprzez kupowanie usług od usługodawców będących osobami trzecimi; mogą oni dokonywać decyzji o zakupie na podstawie kryteriów efektywności lub kryteriów środowiskowych. Poprawa efektywności działalności transportowej i logistycznej powoduje zmniejszenie kosztów operacyjnych, wymaga jednak skutecznego monitorowania i sprawozdawczości. Efektywne podmioty świadczące usługi transportowe będące osobami trzecimi mogą być w stanie zaoferować detalistom tanie usługi.

Mali detaliści są zwykle zależni od usługodawców będących osobami trzecimi.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryteria doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryteria doskonałości
(i36) Odsetek podmiotów świadczących usługi transportowe certyfikowanych na podstawie norm środowiskowych (łącznie z rejestracją w programach sprawozdawczości).	(b21) 100 % podmiotów świadczących usługi transportowe i logistyczne spełnia:
(i37) Odsetek podmiotów świadczących usługi transportowe spełniających szczegółowe wymogi środowiskowe lub stosujących najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego opisane w niniejszym dokumencie.	(i) normy środowiskowe zweryfikowane przez osobę trzecią; lub
	(ii) szczegółowe wymogi środowiskowe; lub
	(iii) wymogi najlepszych praktyk zarządzania środowiskowego opisane w niniejszym dokumencie.

3.3.2. Monitorowanie efektywności i sprawozdawczość w zakresie wszystkich elementów działalności transportowej i logistycznej

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi prowadzenie sprawozdawczości w zakresie efektywności i efektywności środowiskowej w odniesieniu do wszystkich elementów działalności transportowej i logistycznej pomiędzy dostawcami pierwszego rzędu, centrami dystrybucji, detalistami oraz obiektami gospodarowania odpadami na podstawie monitorowania działalności własnej w tym zakresie oraz danych dotyczących działalności osób trzecich.

Zastosowanie

Ta praktyka ma zastosowanie do wszystkich detalistów. Sprawozdawczość w zakresie własnej działalności transportowej i logistycznej będzie mieć zastosowanie tylko do dużych detalistów. Skuteczne monitorowanie i sprawozdawczość wymagają niewielkich inwestycji w niezbędne systemy technologii informacyjnej i w zarządzanie, mogą jednak przyczynić się do zidentyfikowania możliwości poprawy efektywności działalności transportowej i logistycznej.

W przypadku małych przedsiębiorstw dostępne są podstawowe dane o średnich współczynnikach emisji w celu obliczania emisji dla różnych rodzajów transportu.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryteria doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryteria doskonałości
(i38) Roczna emisja działalności transportowej i logistycznej wyrażona jako ekwiwalent dwutlenku węgla w tonach.	(b22) W odniesieniu do 100 % działalności transportowej i logistycznej pomiędzy dostawcami pierwszego rzędu, sklepami detalicznymi i obiektami gospodarowania odpadami, łącznie z działaniami podmiotów świadczących usługi transportowe będących osobami trzecimi, przedstawia się następujące wskaźniki: (i) procentowy udział poszczególnych rodzajów transportu; (ii) ekwiwalent dwutlenku węgla w kilogramach na m ³ lub na dostarczonej paletę.
(i39) Ekwiwalent dwutlenku węgla w kilogramach na m ³ lub na dostarczonej paletę.	
(i40) Czy w odniesieniu do wszystkich właściwych elementów działalności transportowej i logistycznej przedstawia się następujące parametry: (i) wartość liczbowa dla poszczególnych rodzajów transportu w km/tonokilometr (tkm) oraz ich udział procentowy; (ii) ekwiwalent dwutlenku węgla w kilogramach na tonę, na m ³ lub na dostarczonej paletę.	(b23) W odniesieniu do działalności transportowej i logistycznej pomiędzy dostawcami pierwszego rzędu, sklepami detalicznymi i obiektami gospodarowania odpadami przedstawia się następujące wskaźniki: (i) współczynnik obciążenia samochodu ciężarowego (% masy lub pojemności); (ii) ekwiwalent dwutlenku węgla w kilogramach na tonokilometr.
(i41) Czy w odniesieniu do wszystkich elementów własnej działalności transportowej i logistycznej przedstawia się następujące parametry: (i) współczynnik obciążenia samochodu ciężarowego (% masy lub pojemności); (ii) ekwiwalent dwutlenku węgla w kilogramach na tonokilometr.	

3.3.3. Uwzględnianie efektywności transportu przy podejmowaniu decyzji o wyborze dostawców i projektowaniu opakowań

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi uwzględnianie efektywności transportu przy podejmowaniu decyzji o wyborze dostawców i projektowaniu opakowań na podstawie oceny cyklu życia produktów dostarczanych z różnych regionów oraz poprzez projektowanie opakowań produktów, które umożliwią jak największe zagęszczenie jednostek transportowych.

Zastosowanie

Ta praktyka ma zastosowanie do dużych detalistów posiadających asortymenty produktów własnej marki. Jest ona w dużej mierze zależna od lokalizacji produktów i źródła zaopatrzenia oraz powiązana z wieloma różnymi czynnikami związanymi z zaopatrzeniem. Jeżeli chodzi o opakowania, zwiększenie zagęszczenia towarów pakowanych może znacznie poprawić efektywność transportu, i tym samym zmniejszyć jego koszty.

Ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego nie ma zastosowania do **małych przedsiębiorstw**.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i39) Ekwiwalent dwutlenku węgla w kilogramach na m ³ lub na dostarczonej paletę. (i42) Podział zadań przewozowych w transporcie. (i43) Liczba grup produktów, w przypadku których zmieniono wybór dostawcy lub opakowania specjalnie w celu ograniczenia transportu i logistyki oraz wpływu na środowisko podczas cyklu życia. (i44) Systematyczne ulepszanie opakowań, aby zmaksymalizować zagęszczenie oraz poprawić efektywność transportu i logistyki (tak/nie).	(b24) Systematyczne ulepszanie opakowań, aby zmaksymalizować zagęszczenie i poprawić efektywność transportu i logistyki.

3.3.4. *Zmiana na efektywniejsze rodzaje transportu*

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi przejście na efektywniejsze rodzaje transportu, w szczególności transport kolejowy, transport wodny i transport wykorzystujący większe samochody ciężarowe, oraz ograniczenie w jak największym stopniu odległości transportu lotniczego. Możliwość dokonania takiego przejścia może być ograniczona do pierwotnej dystrybucji, od centrów dystrybucyjnych do detalisty, biorąc pod uwagę, że pierwsze i ostatnie kilometry często muszą zostać pokonane z wykorzystaniem transportu drogowego. W związku z tym w celu dokonania zmiany transportu konieczna jest optymalizacja systemów dystrybucji, aby uwzględnić przeładunek intermodalny (np. rozmieszczenie centrów dystrybucyjnych umożliwiające dostęp do sieci kolejowych i sieci wodnych). Metoda ta obejmuje przejście z mniejszych pojazdów ciężarowych na większe, w tym na samochody ciężarowe z naczepami dwupokładowymi, ze względu na ich znacznie większą efektywność w porównaniu z małymi samochodami ciężarowymi. Zmiany transportu mogą mieć również wpływ na decyzje dotyczące źródeł zaopatrzenia, w przypadku gdy transport stanowi zasadniczy składnik wpływu produktu na środowisko w całym cyklu jego życia (biorąc pod uwagę wszystkie istotne następstwa cyklu życia).

Tabela 3.9

Ranking rodzajów transportu według efektywności środowiskowej (malejąco)

Ranking	Rodzaj transportu
1	Pociąg towarowy
2	Statek dalekomorski
3	Śródlądowa droga wodna
4	Duży samochód ciężarowy
5	Średni samochód ciężarowy
6	Mały samochód ciężarowy
7	Ładunek lotniczy

Zastosowanie

Wszyscy detailiści mogą podjąć działania mające na celu zmianę transportu produktów na rodzaje transportu w mniejszym stopniu zanieczyszczające środowisko, przynajmniej pod względem wielkości pojazdu, a większość dużych detailistów może przenieść przynajmniej część pierwotnej dystrybucji z transportu drogowego na kolejowy lub wodny. Zakrojone na szeroką skalę zmiany transportu towarów detalicznych z transportu drogowego na transport kolejowy lub śródlądowy będą wymagały poprawy krajowej infrastruktury kolejowej i wodnej infrastruktury śródlądowej oraz zwiększenia transgranicznej koordynacji między przewoźnikami. W związku z tym krajowa infrastruktura i polityka transportowa (np. opłaty drogowe) mogą mieć znaczny wpływ na zakres poprawy i podejmowania decyzji po stronie detailistów w odniesieniu do rodzajów transportu.

Praktyka ta nie ma zastosowania do **małych przedsiębiorstw**, z wyjątkiem przypadków, w których dostępne możliwości w zakresie zamówień pozwalają na wybór efektywniejszego rodzaju transportu w odniesieniu do określonych produktów.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryteria doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryteria doskonałości
(i45) Odsetek całkowitego transportu produktów (tkm) od dostawców pierwszego rzędu do sklepów przypadający na określone bardziej efektywne rodzaje transportu.	(b25) Ponad 50 % całkowitego transportu pomiędzy dostawcami pierwszego rzędu a detalicznymi centrami dystrybucyjnymi, według wartości sprzedaży, odbywa się drogą wodną/kolejową (jeżeli pozwala na to infrastruktura).
(i46) Odsetek międzynarodowego transportu produktów (tkm) przypadający na określone bardziej efektywne rodzaje transportu.	(b26) Ponad 99 % transportu zamorskiego, według wartości sprzedaży, odbywa się drogą wodną.

3.3.5. Optymalizacja systemu dystrybucji

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi optymalizacja systemu dystrybucji poprzez systematyczne wdrażanie najbardziej efektywnych spośród następujących rozwiązań: (i) scentralizowane w strategiczny sposób węzły transportowe uwzględniające transport kolejowy i wodny; (ii) skonsolidowane platformy; oraz (iii) trasy bezpośrednie.

Zastosowanie

Praktyka ta ma zastosowanie do dużych detalistów dysponujących własnymi usługami transportowymi i logistycznymi oraz do podmiotów świadczących usługi transportowe będących osobami trzecimi, szczególnie jeżeli produkty są przewożone na większe odległości. Praktyka ta nie wymaga znacznych inwestycji. Budowa nowych centralnych węzłów transportowych zintegrowanych z sieciami transportu kolejowego i wodnego wymaga natomiast znacznych inwestycji. W obydwu przypadkach zwiększona wydajność załadunku i wykorzystanie bardziej efektywnych rodzajów transportu na większych odległościach może znacząco zmniejszyć koszty operacyjne.

Praktyka ta nie ma zastosowania w przypadku **małych przedsiębiorstw**.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i39) Ekwiwalent dwutlenku węgla w kilogramach na m ³ lub na dostarczoną paletę.	(b27) Systematyczna optymalizacja systemów dystrybucji poprzez wdrożenie strategicznych lokalizacji węzłów transportowych i tras bezpośrednich.
(i47) Liczba wykorzystywanych skonsolidowanych platform lub liczba wykorzystywanych strategicznych centralnych węzłów transportowych, lub liczba wykorzystywanych bezpośrednich tras transportowych.	
(i48) Procentowy poziom redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorze transportu i logistyki osiągnięty poprzez wdrożenie określonych rozwiązań mających na celu poprawę systemu dystrybucji.	
(i49) Outsourcing działalności w sektorze transportu i logistyki usługodawcom będącym osobami trzecimi, posiadającym zoptymalizowany system dystrybucji (tak/nie).	
(i50) Systematyczna optymalizacja systemów dystrybucji poprzez wdrożenie strategicznych lokalizacji węzłów transportowych i tras bezpośrednich (tak/nie).	

3.3.6. Optymalizacja planowania tras, wykorzystania telematyki i szkoleń kierowców

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi optymalizacja wydajności poprzez efektywne planowanie tras, wykorzystanie telematyki i szkolenia kierowców. Efektywne planowanie tras obejmuje wykorzystanie dostawczych samochodów ładunkowych do przewożenia jako ładunków powrotnych odpadów i dostaw do centrów dystrybucyjnych, a także dostawy nocne mające na celu unikanie zatorów komunikacyjnych.

Zastosowanie

Praktyka ta ma zastosowanie w odniesieniu do wszystkich produktów dostarczanych do dużych detalistów dysponujących własnymi usługami transportowymi i logistycznymi oraz w odniesieniu do podmiotów świadczących usługi transportu będących osobami trzecimi. Szkolenia kierowców zapewniają zazwyczaj oszczędności paliwa rzędu 5 %. Optymalizacja tras może wymagać znacznych inwestycji w technologie informacyjną, jednak może ona przyczynić się do zmniejszenia kosztów inwestycji kapitałowych (mniejsza liczba samochodów ciężarowych) oraz znacznego zmniejszenia kosztów operacyjnych (paliwo).

Praktyka ta ma zastosowanie do **małych przedsiębiorstw**, jeżeli posiadają one własne pojazdy transportowe (np. vany).

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryteria doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryteria doskonałości
(i39) Ekwiwalent dwutlenku węgla w kilogramach na m ³ lub na dostarczoną paletę.	(b28) 100 % kierowców jest stale szkolonych w zakresie oszczędnej jazdy lub wprowadzenie programów dla kierowców zachęcających do oszczędnej jazdy. (b29) Systematyczna optymalizacja przebiegu tras poprzez odbieranie odpadów i dostaw od dostawców w drodze powrotnej po realizacji dostaw do sklepu, wykorzystanie telematyki oraz dogodny terminy dostaw.
(i51) Średni odsetek wydajności ładunkowej floty pojazdów (objętość lub pojemność) lub średni odsetek pustych przebiegów floty pojazdów (samochodów ciężarowych na km) lub średni ekwiwalent dwutlenku węgla w gramach na tonokilometry.	
(i52) Odsetek kierowców stale szkolonych w zakresie oszczędnej jazdy.	
(i53) Wprowadzenie programów dla kierowców zachęcających do oszczędnej jazdy (tak/nie).	
(i54) Procentowy poziom redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorze transportu i logistyki osiągnięty przez wdrożenie określonych rozwiązań (np. odbieranie odpadów lub dostaw od dostawców w drodze powrotnej, telematyka, szkolenia i programy motywujące dla kierowców, dostawy poza godzinami zagęszczenia ruchu).	
(i55) Systematyczna optymalizacja przebiegu tras poprzez odbieranie odpadów i dostaw od dostawców w drodze powrotnej po realizacji dostaw do sklepu, wykorzystanie telematyki oraz dogodny terminy dostaw (tak/nie).	

3.3.7. *Minimalizacja wpływu pojazdów drogowych na środowisko poprzez decyzje dotyczące zakupu i dodatkowe modyfikacje*

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi minimalizacja wpływu pojazdów drogowych na środowisko poprzez decyzje dotyczące zakupu i dodatkowe modyfikacje. Obejmuje to zakup pojazdów z alternatywnym źródłem zasilania, energooszczędnych pojazdów o niskiej emisji zanieczyszczeń, pojazdów o ograniczonym hałasie, poprawę właściwości aerodynamicznych i zastosowanie opon o niskich oporach toczenia.

Zastosowanie

Praktyka ta ma zastosowanie w odniesieniu do wszystkich produktów dostarczanych do dużych detalistów dysponujących własnymi usługami transportowymi i logistycznymi oraz w odniesieniu do podmiotów świadczących usługi transportowe będących osobami trzecimi. W przypadku pojazdów pokonujących długie odległości z większą prędkością (ponad 80 km/h) niewielkie inwestycje w poprawę właściwości aerodynamicznych i większe inwestycje w modernizację ciągników i przyczep w celu zwiększenia ich właściwości aerodynamicznych charakteryzują się okresem zwrotu wynoszącym do dwóch lat. W przypadku montażu opon o niskich oporach toczenia okres zwrotu jest taki sam. W przypadku pojazdów z alternatywnym źródłem zasilania konieczne są znacznie wyższe koszty inwestycyjne.

Praktyka ta ma zastosowanie do **małych przedsiębiorstw**, jeżeli posiadają one własne pojazdy transportowe (np. vany).

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryteria doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryteria doskonałości
(i56) l/100 km (zużycie paliwa) lub ekwiwalent dwutlenku węgla w kilogramach na tonokilometry.	(b30) 100 % samochodów ciężarowych jest zgodnych z normą Euro V ⁽¹⁾ oraz z wymogiem zużycia paliwa dla samochodów ciężarowych wynoszącego mniej niż 30 l/100 km. (b31) 100 % samochodów ciężarowych, przyczep i sprzętu ładunkowego jest zgodnych z normą PIEK dotyczącą hałasu lub innymi równoważnymi normami umożliwiającymi dostawy nocne. (b32) Eksploatacja pojazdów z alternatywnym źródłem zasilania (gaz ziemny, biogaz, energia elektryczna). (b33) 100 % pojazdów jest wyposażonych w opony o niskich oporach toczenia.
(i57) Odsetek pojazdów we flocie zgodnych z różnymi klasami Euro.	
(i58) Odsetek pojazdów, przyczep i sprzętu ładunkowego zgodny z normą PIEK dotyczącą hałasu lub innymi równoważnymi normami umożliwiającymi dostawy nocne.	
(i59) Procent pojazdów we flocie wykorzystujących napęd z paliw alternatywnych, w tym gazu ziemnego, biogazu lub energii elektrycznej.	

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryteria doskonałości
(i60) Procent pojazdów we flocie wyposażonych w opony o niskich oporach toczenia.	(i34) 100 % pojazdów i przyczep jest zaprojektowanych lub zmodyfikowanych w celu poprawy ich właściwości aerodynamicznych.
(i61) Procent pojazdów i przyczep we flocie zaprojektowanych lub zmodernizowanych w taki sposób, by poprawić ich aerodynamiczne właściwości.	
(l) Norma Euro VI dotycząca emisji zanieczyszczeń pojazdów silnikowych weszła w życie pod koniec 2012 r., w związku z tym może być ona postrzegana jako kryterium doskonałości w przyszłych latach.	

3.4. Gospodarowanie odpadami

3.4.1. Minimalizacja marnotrawienia żywności

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi uwzględnienie praktyk przyjaznych środowisku, takich jak: monitoring, audyt, ustalanie priorytetów, kwestie logistyczne, lepsze mechanizmy przechowywania, kontrola temperatury i wilgotności w obiekcie handlowym, centrach dystrybucji i dostawczych samochodach ciężarowych, szkolenie pracowników, darowizny, udzielanie porad konsumentom itp., mających na celu uniknięcie wytwarzania odpadów żywnościowych oraz unikanie składowania lub spalania odpadów żywnościowych dzięki procesom fermentacji.

Zastosowanie

Jest to oszczędne działanie, które ma zastosowanie do detalistów dowolnej wielkości działających w sektorze spożywczym w dowolnym państwie członkowskim. Może jednak funkcjonować polityka mająca na celu zniechęcanie do darowizn żywności lub ich unikanie.

Wszystkie **małe przedsiębiorstwa** mogą zastosować środki zapobiegawcze, aby uniknąć wytwarzania odpadów żywnościowych. Koszty gospodarowania zostałyby skompensowane przez oszczędności kosztów wynikające z mniejszych strat produktów i mniejszej ilości wytworzonych odpadów.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i62) Ilość odpadów żywnościowych w kilogramach lub tonach, ujęta w wartości bezwzględnej, na m ² lub w odniesieniu do obrotu w milionach EUR.	(b35) Żadne odpady żywnościowe nie są wysyłane na składowisko lub do spalarni.
(i63) Wytwarzanie odpadów żywnościowych wyrażone jako odsetek całkowitych zakupów żywności.	
(i64) Żywność przekazana w formie darowizny organizacjom charytatywnym po przekroczeniu zalecanej daty sprzedaży, ale nie zalecanej daty spożycia, w kilogramach lub tonach.	
(i65) Odpady żywnościowe w kilogramach przekazane do operacji odzysku, takich jak fermentacja.	
(i66) Odpady żywnościowe w kilogramach wysłane na składowisko lub do spalarni.	

3.4.2. Uwzględnienie gospodarowania odpadami w działalności detalistów

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi uwzględnienie praktyk gospodarowania odpadami, w ramach których zapobieganie ma priorytetowe znaczenie. Najlepsze praktyki obejmują:

- wewnętrzne praktyki gospodarowania:
  - selektywną zbiórkę i właściwe przetwarzanie w celu ponownego wykorzystania: zgniatanie, brykietowanie w przypadku papieru i odpadów z tworzyw sztucznych, chłodzenie w przypadku odpadów żywnościowych itp.,
  - monitorowanie wytwarzania odpadów,
  - przygotowanie do ponownego wykorzystania opakowań, takich jak palety i skrzynie z tworzyw sztucznych dla dostawców, centrów dystrybucji, gablot w sklepach i w dostawie do domu,
  - szkolenie pracowników,

- praktyki gospodarowania na poziomie organizacji:
  - monitorowanie odpadów wytwarzanych przez sklepy według kategorii i miejsca przeznaczenia,
  - zastosowanie obsługi zwrotów w celu zagospodarowania opakowań (przeznaczonych do ponownego wykorzystania lub recyklingu), WEEE i innych odpadów (takich jak odpady niebezpieczne) przez dostawców, zakłady przetwarzania lub centra dystrybucji,
  - ustanawianie partnerstw lokalnych lub regionalnych w celu gospodarowania odpadami,
  - informowanie konsumentów o odpowiedzialnym gospodarowaniu odpadami w gospodarstwach domowych.

Zastosowanie

Opisane metody mają zastosowanie do wszystkich detalistów. Najlepsze praktyki powinny być dostosowane do detalistów zarządzających znaczną liczbą sklepów i centrów dystrybucji. Podział zasobów w celu skutecznego zmniejszenia ilości odpadów byłby uzasadniony ekonomicznie. Transport luzem z powrotem do centrów dystrybucji pozwoliłby na zmniejszenie kosztu przetwarzania w porównaniu z kosztami wynegocjowanymi na poziomie lokalnym lub na poziomie sklepu.

Małe przedsiębiorstwa wytwarzające wielkie ilości odpadów powinny dokonywać podziału zasobów i szkolić pracowników w zakresie dobrych praktyk gospodarowania odpadami.

Powiązany wskaźnik efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźnik efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i67) Współczynniki recyklingu i ponownego wykorzystania.	(b36) System gospodarowania odpadami jest uwzględniony w działalności sklepu, a jego celem jest recykling i ponowne wykorzystanie 100 % opakowań drugorzędnych.

3.4.3. Systemy zwrotów butelek PET i PE oraz zużytych produktów

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi wdrożenie systemów odbioru, na przykład dla butelek PET lub PE, i włączanie ich do logistyki przedsiębiorstwa.

Zastosowanie

Detaliści działający w sektorze spożywczym, szczególnie duże sieci, mogą stosować tę najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego. Wymaga ona podziału zasobów, utrzymania i wyposażenia. W niektórych krajach jest to już obowiązkowe (np. w Niemczech, Niderlandach, Szwecji).

W przypadku **małych przedsiębiorstw** potrzebne są dodatkowe zasoby na codzienne funkcjonowanie systemu zwrotów.

Powiązany wskaźnik efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźnik efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i68) Procentowy współczynnik recyklingu wśród konsumentów określony w stosunku do sprzedaży butelek zwrotnych.	(b37) Zwroty od konsumentów na poziomie 80 % bez kaucji lub 95 % z kaucją.

3.5. Wykorzystanie mniejszych ilości papieru i stosowanie papieru certyfikowanego/papieru pochodzącego z recyklingu do celów publikacji

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi zmniejszanie wpływu na środowisko poprzez obniżanie zużycia materiałów, na przykład przez optymalizację zużycia papieru do publikacji handlowych lub używanie papieru bardziej przyjaznego środowisku.

Zastosowanie

Wszyscy detaliści, szczególnie duże sieci wytwarzające wielkie ilości drukowanych publikacji handlowych, mogą odnieść korzyści związane z wdrożeniem tej najlepszej praktyki zarządzania środowiskowego. Dobrze wdrożona praktyka obniżająca zużycie papieru może prowadzić do oszczędności kosztów.

Ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego ma zastosowanie do **małych przedsiębiorstw**.

Powiązane wskaźniki efektywności środowiskowej i kryteria doskonałości

Wskaźniki efektywności środowiskowej	Kryteria doskonałości
(i69) Odsetek certyfikowanego papieru w zużyciu papieru.	(b38) 100 % papieru certyfikowanego/papieru pochodzącego z recyklingu.
(i70) Gramatura zużytego papieru.	(b39) Gramatura poniżej 49 gr/m ² .
(i71) Odsetek papieru powlekanego.	(b40) Papier powlekany stanowi mniej niż 10 %.
(i72) Odsetek drukarni z certyfikatem EMAS lub ISO 14001.	(b41) 100 % drukarni posiada certyfikat EMAS/ISO 14001.

3.6. Gromadzenie i ponowne wykorzystanie wód opadowych

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi ponowne wykorzystanie lub filtrowanie na miejscu wód opadowych z dachów i parkingów.

Zastosowanie

Detaliści, którzy są właścicielami budynków lub parkingów i działają we właściwych warunkach, mogą wdrażać tę praktykę. Warunki klimatyczne i standardowy komunalny system gromadzenia wód opadowych mogą wpływać na zastosowanie tej metody. Działanie to jest kosztowne.

Ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego ma zastosowanie do **małych przedsiębiorstw**.

Powiązany wskaźnik efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźnik efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i73) System gospodarki wodnej obejmuje gromadzenie wód opadowych lub filtrowanie ich na miejscu (tak/nie).	(b42) System gospodarki wodnej obejmuje gromadzenie wód opadowych lub filtrowanie ich na miejscu.

3.7. Zapobieganie wykorzystywaniu toreb plastikowych jednorazowego użytku i inne środki mające na celu wywieranie wpływu na zachowania konsumentów

Najlepszą praktykę zarządzania środowiskowego stanowi wpływanie na konsumentów w celu zmniejszenia ich wpływu na środowisko poprzez kampanie takie, jak eliminacja toreb plastikowych, odpowiedzialna reklama i dostarczanie konsumentom najlepszych wytycznych.

Zastosowanie

Wszyscy detaliści mogą wdrażać tę praktykę. Zwykle przepisy są głównym czynnikiem motywującym ich wdrażanie.

Ta najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego ma zastosowanie do **małych przedsiębiorstw**.

Powiązany wskaźnik efektywności środowiskowej i kryterium doskonałości

Wskaźnik efektywności środowiskowej	Kryterium doskonałości
(i74) Liczba toreb jednorazowego użytku w kasach.	(b43) Liczba toreb jednorazowego użytku w kasach wynosi zero.

4. ZALECANE KLUCZOWE SEKTOROWE WSKAŹNIKI ŚRODOWISKOWE

Wskaźnik	Jednostki miary	Krótki opis	Zalecany minimalny poziom monitorowania	Powiązany główny wskaźnik zgodnie z załącznikiem IV do rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 (sekcja C.2)	Kryterium doskonałości i powiązana najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego
CHARAKTERYSTYKA ENERGETYCZNA					
1. Określone zużycie energii	kWh/m ² rocznie	Roczne zużycie energii (energia elektryczna, ciepło, inne paliwa) na jednostkę powierzchni sprzedaży. Wskazania: — nie należy odejmować zużycia energii ze źródeł odnawialnych, — można zastosować wskaźniki korygujące w celu określenia powierzchni sprzedaży (w zależności od wysokości i innych parametrów technicznych). „Powierzchnia sprzedaży” powinna być określona przez detalistę, — nie zaleca się korekty godzin otwarcia. W sprawozdawczości należy uwzględnić dane o rocznym zużyciu energii.	Sklep (obiekt handlowy), centrum dystrybucji lub inna jednostka na poziomie organizacji (wartość całkowita) Główne procesy zużywające energię: ciepło, energia elektryczna do schładzania i inne rodzaje energii elektrycznej dla wszystkich innych zastosowań	Efektywność energetyczna	Właściwe zużycie energii na m ² powierzchni sprzedaży do celów ogrzewania, chłodzenia i klimatyzacji równe 0 kWh/m²rocznie lub mniejsze, jeśli możliwe jest włączenie ciepła odpadowego ze schładzania. W przeciwnym wypadku równe 40 kWh/m²rocznie lub mniejsze w przypadku nowych budynków i 55 kWh/m² rocznie lub mniejsze w przypadku istniejących budynków. (zob. najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego: 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4)
2. Określone (liniowe) zużycie energii do celów schładzania	kWh/m rocznie	Roczne zużycie energii przez system schładzania na metr lady wystawowej. Wskazania: — nie stosuje się do sklepów bez komór chłodniczych, takich jak detaliści działający poza sektorem spożywczym.	Sklep (obiekt handlowy)	Efektywność energetyczna	Właściwe (liniowe) zużycie energii do celów scentralizowanego schładzania na poziomie 3 000 kWh/m rocznie . (zob. najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego: 3.1.6)
3. Gęstość mocy oświetleniowej	W/m ²	Zainstalowana moc oświetleniowa w celu zaspokojenia zapotrzebowania na oświetlenie (podstawowe i do celów prezentacji produktów) na jednostkę powierzchni sprzedaży rocznie.	Sklep (obiekt handlowy), centrum dystrybucji lub inny obiekt Strefa sklepu i w stosownych przypadkach pora dnia	Efektywność energetyczna	Zainstalowana moc oświetleniowa niższa niż 12 W/m² w przypadku supermarketów i niższa niż 30 W/m² w przypadku sklepów specjalistycznych.

Wskaźnik	Jednostki miary	Krótki opis	Zalecany minimalny poziom monitorowania	Powiązany główny wskaźnik zgodnie z załącznikiem IV do rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 (sekcja C.2)	Kryterium doskonałości i powiązana najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego
		<p>Wskazania:</p> <ul style="list-style-type: none"> — jest to wskaźnik związany z projektem i koncepcją sprzedaży, mający zastosowanie do wszystkich detalistów bez względu na wielkość i rodzaj, — można zastosować wskaźniki korygujące w celu określenia powierzchni sprzedaży (w zależności od wysokości i innych parametrów technicznych). „Powierzchnia sprzedaży” powinna być określona przez detalistę, — dobrym wskaźnikiem technicznym jest lm na m², jednak efektywność energetyczną należy mierzyć w W/m², — może być różna w obrębie sklepu (strefa) i w ciągu dnia (pora dnia). 			(zob. najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego: 3.1.7)
4. Monitorowanie energii	%	<p>Odsetek sklepów monitorowanych w ramach systemu zarządzania energią</p> <p>Wskazania:</p> <ul style="list-style-type: none"> — monitorowanie powinno obejmować wszystkie sklepy i najistotniejsze procesy; — należy przedstawić informacje o mechanizmach analizy porównawczej, jeśli zostały one wdrożone. 	Sklep (obiekt handlowy) Proces	Efektywność energetyczna	<p>Monitorowanie stosuje się do 100 % sklepów i procesów.</p> <p>Wdraża się mechanizmy analizy porównawczej.</p> <p>(zob. najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego: 3.1.5, 3.1.8)</p>
5. Wycieki czynników chłodniczych w procentach	%	<p>Strata czynników chłodniczych w stosunku do całkowitego obciążenia czynnikami chłodniczymi instalacji.</p> <p>Wskazania:</p> <ul style="list-style-type: none"> — wskaźnik właściwy dla schładzania żywności w dużych instalacjach (systemy scentralizowane), 	Sklep (obiekt handlowy), centrum dystrybucji lub inna jednostka na poziomie organizacji (wartość całkowita) Rodzaj czynnika chłodniczego	Emisje	<p>—</p> <p>(zob. najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego: 3.1.6)</p>

Wskaźnik	Jednostki miary	Krótki opis	Zalecany minimalny poziom monitorowania	Powiązany główny wskaźnik zgodnie z załącznikiem IV do rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 (sekcja C.2)	Kryterium doskonałości i powiązana najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego
		<ul style="list-style-type: none"> — zaleca się obliczanie tego wskaźnika na podstawie rocznych danych o zakupach czynników chłodniczych, — w przypadku instalacji wykorzystujących naturalne czynniki chłodnicze wskaźnik ten nie jest istotny pod względem środowiskowym. 			
6. Odsetek sklepów stosujących naturalne czynniki chłodnicze	%	<p>Odsetek sklepów stosujących naturalne czynniki chłodnicze w stosunku do całkowitej liczby sklepów, w których znajdują się komory chłodnicze.</p> <p>Wskazania:</p> <ul style="list-style-type: none"> — wskaźnik właściwy dla detalistów działających w sektorze spożywczym, którzy wykorzystują komory chłodnicze. 	Poziom organizacji	Emisje	Powszechne stosowanie naturalnych czynników chłodniczych. (zob. najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego: 3.1.6)

EFEKTYWNOŚĆ ŁAŃCUCHA DOSTAW

7. Systematyczne wdrażanie programów poprawy łańcucha dostaw w poszczególnych grupach produktów priorytetowych	(tak/nie)	<p>Wskaźnik ten określa, czy programy poprawy łańcucha dostaw w poszczególnych grupach produktów priorytetowych są wprowadzane w sposób systematyczny.</p> <p>Wskazania:</p> <ul style="list-style-type: none"> — wskaźnik ten ma zastosowanie w przypadku detalistów bez względu na ich wielkość, — w przypadku małych przedsiębiorstw odnosi się on do stosowania zielonych zamówień i zachęcania do konsumpcji z poszanowaniem środowiska, — w przypadku dużych detalistów sprzedających produkty własnej marki możliwy jest wyższy stopień zintegrowania zrównoważonego łańcucha dostaw ze strategią biznesową. 	Poziom organizacji, łańcuch dostaw produktu	Poprawa efektywności łańcucha dostaw obejmuje: efektywność energetyczną, efektywne wykorzystanie materiałów, wodę, odpady, różnorodność biologiczną, emisje.	Systematyczne wdrażanie programów poprawy łańcucha dostaw w poszczególnych grupach produktów priorytetowych. (zob. najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego: 3.2.1)
--	-----------	--	---	--	---

Wskaźnik	Jednostki miary	Krótki opis	Zalecany minimalny poziom monitorowania	Powiązany główny wskaźnik zgodnie z załącznikiem IV do rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 (sekcja C.2)	Kryterium doskonałości i powiązana najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego
8. Wdrożenie systematycznej oceny (niezależnie lub przez konsorcja) łańcuchów dostaw produktów podstawowych	(tak/nie)	Wskaźnik ten odnosi się do oceny wpływu łańcucha dostaw na środowisko i do identyfikacji skutecznych mechanizmów poprawy łańcucha dostaw produktów. Wskazania: — zależnie od dostępności danych można przedstawiać dane dotyczące obciążeń środowiskowych związanych z cyklem życia (ekwiwalent CO ₂ , ekwiwalent SO _x w kg, ekwiwalent LZO w kg, ekwiwalent 1,4-DCB w kg, ekwiwalent Sb w kg, m ³ wody, ekwiwalent PO ₄ w kg), problemów dotyczących różnorodności biologicznej, presji dotyczącej zasobów wodnych w zależności od lokalizacji, wyrażone w odniesieniu do masy produktu lub jednostki funkcjonalnej, jeżeli taki pomiar jest dokładniejszy, — produkty o wysokiej sprzedaży należy uznać za produkty podstawowe i podać ocenie w pierwszej kolejności.	Poziom organizacji, łańcuch dostaw produktu	Poprawa efektywności łańcucha dostaw obejmuje: efektywność energetyczną, efektywne wykorzystanie materiałów, wodę, odpady, różnorodność biologiczną, emisje.	Wdrożenie systematycznej oceny (niezależnie lub przez konsorcja) łańcuchów dostaw produktów podstawowych. (zob. najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego: 3.2.2)
9. Wskaźnik poprawy produktu	Procent sprzedaży produktów certyfikowanych zgodnie z poziomem efektywności środowiskowej	Należy uwzględnić następujące wskaźniki. Odsetek sprzedaży: — produktów objętych certyfikacją środowiskową przeprowadzoną przez osobę trzecią, — produktów własnej marki zgodnych z wymogami środowiskowymi określonymi przez detalistę, — produktów żywnościowych posiadających certyfikat ekologiczny, — bawełny posiadającej certyfikat ekologiczny, — produktów nieżywnościowych z oznakowaniami ekologicznymi.	Poziom organizacji, grupy produktów	Normy środowiskowe obejmują: efektywność energetyczną, efektywne wykorzystanie materiałów, wodę, odpady, różnorodność biologiczną, emisje.	100 % certyfikacji w ramach grupy produktów zgodnie z normami środowiskowymi określonymi przez osobę trzecią. 100 % produktów własnej marki sprzedawanych w ramach danej grupy produktów jest zgodnych z normami środowiskowymi określonymi przez detalistę. 10 % sprzedaży w grupach produktów spożywczych stanowią produkty z certyfikatem ekologicznym. 50 % sprzedaży bawełny stanowią produkty z certyfikatem ekologicznym.

Wskaźnik	Jednostki miary	Krótki opis	Zalecany minimalny poziom monitorowania	Powiązany główny wskaźnik zgodnie z załącznikiem IV do rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 (sekcja C.2)	Kryterium doskonałości i powiązana najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego
					10 % sprzedaży w grupach produktów nieżywnościowych stanowią produkty certyfikowane zgodnie z oficjalnymi oznakowaniami ekologicznymi (ISO typu I). (zob. najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego: 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.2.5, 3.2.6, 3.2.7)

EFEKTYWNOŚĆ TRANSPORTU I LOGISTYKI

10. Właściwe zużycie energii w transporcie	MJ/tkm	Bezpośrednie zużycie energii z paliwa na tonokilometr w odniesieniu do całkowitego transportu i w podziale na rodzaje transportu, w celu porównania poszczególnych wariantów. Wskazania: — na podstawie wartości energetycznej, — w odniesieniu do energii elektrycznej w oparciu o energię pierwotną do celów produkcji energii elektrycznej (np. pomnożone przez 2,7).	Poziom organizacji Rodzaj transportu i główne trasy	Efektywność energetyczna Efektywne wykorzystanie materiałów	— (zob. najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego: 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7)
11. Właściwa emisja gazów cieplarnianych w transporcie (w odniesieniu do ilości produktów i odległości)	ekwiwalent CO ₂ na kg/tkm	Wskaźnik ten określa efektywność środowiskową działalności transportowej. Wskazania: — w odniesieniu do paliw kopalnych w oparciu o bezpośrednie spalanie powiększone o pośrednią ekstrakcję i emisję związaną z procesem przetwórczym, — w odniesieniu do energii elektrycznej na podstawie średniej krajowej emisji gazów cieplarnianych właściwej dla produkcji energii elektrycznej, — w odniesieniu do biopaliw na podstawie oceny cyklu życia emisji gazów cieplarnianych dla właściwego źródła paliwa.	Poziom organizacji Rodzaj transportu i główne trasy Rodzaj paliwa	Efektywne wykorzystanie materiałów Emisje	— (zob. najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego: 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7)

Wskaźnik	Jednostki miary	Krótki opis	Zalecany minimalny poziom monitorowania	Powiązany główny wskaźnik zgodnie z załącznikiem IV do rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 (sekcja C.2)	Kryterium doskonałości i powiązana najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego
12. Właściwa emisja gazów cieplarnianych w transporcie (w odniesieniu do ilości produktów)	ekwiwalent CO ₂ na kg/na m ³ lub na dostarczoną paletę ekwiwalent CO ₂ na kg/na tonę dostarczonego produktu	Wskaźnik ten określa ostateczny wpływ na środowisko działalności transportowej Wskaźnik ten odzwierciedla odległość, na jaką produkty są transportowane. Jest on niższy, jeżeli produkty pochodzą ze źródeł lokalnych/regionalnych. Wskazania: — w odniesieniu do paliw kopalnych w oparciu o bezpośrednie spalanie powiększone o pośrednią ekstrakcję i emisję związaną z procesem przetwórczym, — w odniesieniu do energii elektrycznej na podstawie średniej krajowej emisji gazów cieplarnianych właściwej dla produkcji energii elektrycznej, — w odniesieniu do biopaliw na podstawie oceny cyklu życia emisji gazów cieplarnianych dla właściwego źródła paliwa.	Poziom organizacji Rodzaj transportu i główne trasy Grupa produktów	Efektywne wykorzystanie materiałów Emisje	— (zob. najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego: 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7)
13. Odsetek transportu wodnego/kolejowego pomiędzy dostawcami pierwszego rzędu a detalicznymi centrami dystrybucyjnymi	%	Wskaźnik ten określa udział bardziej efektywnych rodzajów transportu w całości transportu detalisty. Wskazania: — odsetek transportu właściwy dla poszczególnych jego rodzajów może zostać obliczony na podstawie tonokilometrów lub wartości sprzedaży, — detaliści powinni wyszczególnić transport lądowy (drogowy, kolejowy, śródlądowy) i zamorski (morski, lotniczy), — wskaźnik ten ma zastosowanie w przypadku produktów pochodzących z bardziej odległych źródeł.	Poziom organizacji Główne trasy lub przynajmniej rozróżnienie między transportem lądowym i zamorskim	Efektywność energetyczna Efektywne wykorzystanie materiałów	Ponad 50 % krajowego transportu lądowego pomiędzy dostawcami pierwszego rzędu a detalicznymi centrami dystrybucyjnymi (tonokilometry lub wartość sprzedaży) odbywa się drogą śródlądową/kolejową (jeżeli pozwala na to infrastruktura). Ponad 99 % transportu zamorskiego, według wartości sprzedaży, odbywa się drogą wodną. (zob. najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego: 3.3.4)

Wskaźnik	Jednostki miary	Krótki opis	Zalecany minimalny poziom monitorowania	Powiązany główny wskaźnik zgodnie z załącznikiem IV do rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 (sekcja C.2)	Kryterium doskonałości i powiązana najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego
14. Systematyczna optymalizacja planowania tras	(tak/nie)	Wskaźnik ten odzwierciedla, czy detalista wprowadził systematyczną optymalizację systemów dystrybucji poprzez wdrożenie strategicznych lokalizacji węzłów transportowych, skonsolidowanych platform i tras bezpośrednich. Obejmuje on odbieranie odpadów i realizację dostaw w drodze powrotnej ze sklepu, wykorzystanie telematyki i dogodne terminy dostaw.	Poziom organizacji	Efektywność energetyczna Efektywne wykorzystanie materiałów	Systematyczna optymalizacja planowania tras. (zob. najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego: 3.3.5, 3.3.6)
15. Odsetek pojazdów spełniających normy Euro V	%	Wskazania: — wskaźnik ma zastosowanie w przypadku dużych detalistów dysponujących własnymi usługami transportowymi i logistycznymi oraz w przypadku podmiotów świadczących usługi transportu będących osobami trzecimi, — w miarę możliwości należy monitorować oszczędności paliwa (l/100 km).	Poziom organizacji	Emisje	100 % samochodów ciężarowych spełnia normy Euro V. (zob. najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego: 3.3.7)

GOSPODAROWANIE ODPADAMI

16. Wytwarzanie odpadów	kg/rok tony/rok kg/m ² rocznie	Masa odpadów wytwarzanych rocznie. Wskazania: — wskaźnik ten można wyrażać w przeliczeniu na jednostkę powierzchni sprzedaży, — wskaźnik ten należy monitorować oddzielnie dla różnych rodzajów odpadów.	Poziom organizacji Rodzaje odpadów: np. odpady żywnościowe, tworzywa sztuczne, papier i tektura, drewno, metal, materiały niebezpieczne itd. Przeznaczenie: ponowne wykorzystanie, recykling zewnętrzny, fermentacja, darowizna itd.	Odpady	— (zob. najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego: 3.4.1, 3.4.2)
-------------------------	---	---	--	--------	---

Wskaźnik	Jednostki miary	Krótki opis	Zalecany minimalny poziom monitorowania	Powiązany główny wskaźnik zgodnie z załącznikiem IV do rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 (sekcja C.2)	Kryterium doskonałości i powiązana najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego
17. Odsetek odpadów żywnościowych wysłanych do składowania lub spalania	%	Odsetek odpadów żywnościowych niepoddawanych operacjom odzysku, takim jak fermentacja, w stosunku do całkowitej ilości wytworzonych odpadów żywnościowych.	Poziom organizacji	Odpady	0 % odpadów żywnościowych wysłanych do składowania lub spalania. (zob. najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego: 3.4.1)
18. Współczynnik recyklingu w przypadku opakowań drugorzędnych	%	Masa materiałów poddanych recyklingowi podzielona przez całkowitą ilość odpadów. Wskazania: — niektórzy detaliści uwzględniają ilość ponownie wykorzystanych materiałów; fakt ten należy wskazywać wyraźnie w sprawozdawczości dotyczącej tego wskaźnika.	Poziom organizacji	Efektywne wykorzystanie materiałów Odpady	System gospodarowania jest uwzględniony w działalności sklepu, a jego celem jest recykling i ponowne wykorzystanie 100 % opakowań drugorzędnych. (zob. najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego: 3.4.2)
19. Współczynnik zwrotów opakowań i zużytych produktów	%	Współczynnik zwrotów opakowań, takich jak butelki z tworzyw sztucznych, oraz zużytych produktów, takich jak baterie i urządzenia elektroniczne od konsumentów, w stosunku do całkowitej sprzedaży takich produktów. Wskazania: — w przypadku systemów zwrotów butelek PET i PE współczynnik zwrotów powinien być mierzony w stosunku do ilości sprzedanych butelek zwrotnych.	Rodzaj opakowania zwrotnego/produktu	Efektywne wykorzystanie materiałów Odpady	Zwroty od konsumentów na poziomie 80 % bez kaucji. Zwroty od konsumentów na poziomie 95 % z kaucją. (zob. najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego: 3.4.3)
ZUŻYCIE MATERIAŁÓW Z WYŁĄCZENIEM CZYNNIKÓW CHŁODNICZYCH					
20. Papier certyfikowany lub papier pochodzący z recyklingu do celów publikacji handlowych	%	Odsetek certyfikowanego papieru (np. FSC) lub papieru pochodzącego z recyklingu wykorzystywanego do celów publikacji handlowych	—	Efektywne wykorzystanie materiałów Odpady	100 % papieru certyfikowanego/papieru pochodzącego z recyklingu. (zob. najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego: 3.5)

Wskaźnik	Jednostki miary	Krótki opis	Zalecany minimalny poziom monitorowania	Powiązany główny wskaźnik zgodnie z załącznikiem IV do rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 (sekcja C.2)	Kryterium doskonałości i powiązana najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego
GOSPODARKA WODNA					
21. Sklepy gromadzące wody opadowe	%	Odsetek sklepów posiadających system gromadzenia wód opadowych lub systemy filtracji wód opadowych.	—	Woda	System gospodarki wodnej obejmuje gromadzenie wód opadowych lub filtrowanie ich na miejscu. (zob. najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego: 3.6)
ZACHOWANIA KONSUMENTÓW					
22. Liczba toreb	#	Liczba toreb plastikowych rozdanych lub sprzedanych w kasach. Wskazania: — należy kontrolować zarówno liczbę nieodpłatnych toreb plastikowych, jak i liczbę toreb sprzedanych lub rozdanych w celach promocyjnych oraz liczbę toreb sprzedanych, — w sprawozdawczości można uwzględnić liczbę toreb na 1 000 konsumentów lub na jednostkę obrotu.	Nieodpłatne torby plastikowe jednorazowego użytku, nieodpłatne torby plastikowe jednorazowego użytku ulegające biodegradacji; sprzedane torby plastikowe jednorazowego użytku, sprzedane torby nadające się do ponownego wykorzystania	Efektywne wykorzystanie materiałów Odpady	Liczba toreb jednorazowego użytku w kasach wynosi zero . (zob. najlepsza praktyka zarządzania środowiskowego: 3.7)